

Dr. Šalamo
Koper

MI SLOV Zadružen

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA KOPRSKEGA OKRAJA

KOPER — 23. DECEMBRA 1960 ★ POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI ★ LETO IX. — ŠTEV. 51

VELIK IN POMEMBEN DOGODEK ZA NAŠE POMORSKO GOSPODARSTVO

Zaplavala je naša največja ladja

Motorna ladja »Bela krajina« splavljena minulo nedeljo v puljski ladjedelnici »ULJANIK«

Preteklo nedeljo je več tisoč prebivalcev Pulja s številnimi zastopniki našega in novomeškega okraja prisostvovalo splavitvi 18.400-tonske tovorne ladje »Bela krajina«. Med udeleženci, ki so z najlepšimi željami spremljali ta pomembni dogodek, so bili tudi Albin Dujc, predsednik OLO Koper, Niko Belopavlovič, predsednik novomeškega okraja, Ivan Renko, organizacijski sekretar OK ZKS Koper, direktor Splošne plovbe Boris Šnuderl s številnimi zastopniki tega našega pomorskega podjetja ter drugi ugledni družbeni in politični delavci piranske občine in puljskega okraja. Ladij pa je botroval Josip Kopinič iz Radovičev pri Metliki, sedanjí direktor puljske ladjedelnice »Uljanik«.

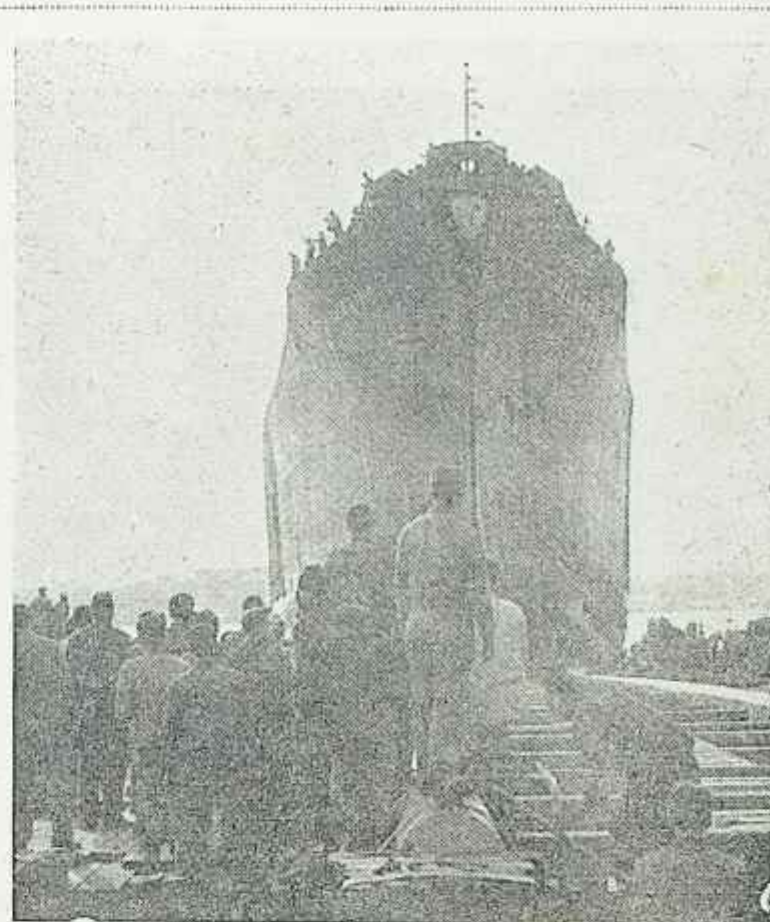
»Bela krajina« je specialna ladja za prevoz tovorov v razsutem stanju ter je po tej vrsti prevozov na svetovnem tržišču izredno veliko povpraševanje. Hkrati pa bo Splošna plovba dobila s to ladjo svojo največjo plovno enoto. Ladjo bodo dokončno notra-

nje opremili maja prihodnje leto, nakar bo nastopila svojo visoko zmogljivo tonažno službo po vseh oceanih. Velja omeniti, da je Splošna plovba s to tovorno ladjo uspešno zaključila petletni plan izgradnje in dosogla predvideno tonažo 160 tisoč ton nosilnosti. Zatorej ni naključje, da je potekalo nedeljsko slavlje v tako svečanem vzdušju in da so »Belo krajino« ob njenem prvem srečanju z mokrim elementom dočakali predstavniki Splošne plovbe na pragu nove petletke z novim programom, po katerem

bodo v naslednjem razdobju priključili sedanjim šestnajstim čezoceanskim ladjam Splošne plovbe še nove enote naše trgovinske mornarice.

Nekaj tehničnih podatkov »Bela krajina«: dolžina ladje 173 metrov, širina 22 metrov in višina 12,65 metrov. Nova 18.400-tonska ladja »Bela krajina« bo razvijala s svojimi motorji moči 7.500 HP 15 vozlov hitrosti.

V ladjedelnici »Uljanik«, ki gradi čedalje večje ladje ne le za domače, ampak tudi za tuje naročnike, so na mestu, kjer je bila zgrajena »Bela krajina«, položili ob tej priložnosti kobilico za novo tovorno ladjo enake tonaže.

Nova ladja Splošne plovbe »Bela krajina« je nekaj trenutkov po končanem slavnostnem nagovoru svojega botra Josipa Kopiniča, direktorja ladjedelnice »Uljanik«, elegantno zdrsnila po položnem navozu v puljski zaliv. Priserčni vzkliki in ploskanje tisočglave množice je bila najlepša popotnica naši novi ladji velikanki, hkrati pa priznanje marljivim puljskim ladjedelcem, ki so po solidni izdelavi tudi najbolj komplimiranih plovnih enot znani že po vsem svetu

OB PRIPRAVAH ZA NOVOLETNO JELKO SMO ZVEDELI PRI SLAVNIKU:

Naši otroci na praznovanju v Ljubljani

Avtoturistično podjetje Slavnik bo priredilo 28. in 29. decembra posebno vožnjo z ogrevanimi avtobusi za cicibane in pionirje, ki si želijo ogledati praznovanje novoletne jelke in sprevid dedka Mraza v Ljubljani.

Za spremstvo mladih gledalcev bodo poskrbeli vzgojitelji koprskih osnovnih šol, lahko na otroke spremljajo tudi starši. V Ljubljani si bodo otroci lahko ogledali popoldansko predstavo na Gospodarskem razstavišču, kjer bodo dobili tudi toplo enolončnico. Proti večeru bodo videli še sprevid dedka Mraza.

Iz Kopra bo odpeljal avtobus vsakokrat, to je 28. in 29. t. m., okrog poldne, vrnil pa se bo najkasneje do 21.30. Cena za to potovanje — voznina, vstopnina na

prireditve in hrana — bo veljala za otroke okrog 1000 din. Podrobnejše informacije dobite v poslovalnicah Slavnika v Kopru, Izolf, Portorožu in Piranu.

ŠTEVILNE PRIREDITVE V ČAST DNEVA JLA

Povezanost armade z ljudstvom

Letošnje praznovanje 19. obletnice rojstva JLA je bilo na Postojnskem že v dneh pred praznikom obeleženo s številnimi prireditvami, na katerih so nastopali predvsem pripadniki garnizije JLA in mladina. Prireditve je bilo v vsej občini toliko, da bi jih le stežka registrirali in naj zato bežno omenimo le najvažnejše.

Ze 13. decembra so na povabilo Doma JLA gostovali v Postojni uredniki RTV Beograd, ki so se številnim poslušalcem predstavili z aktualnim ustnim časopisom. Govorili so o notranji in zunanjepolitičnih dogodkih, o našem skupščinskem življenju ter o športu, znanosti in tehniki.

Ze prejšnji teden so na Titovem trgu v Postojni razstavili 30 izbranih fotografij iz strokovnega, kulturnega in zabavnega življenja vojakov v enotah JLA. V nedeljo, 18. decembra, pa se je številna skupina vojakov postojnske garnizije odpeljala v Studeno, kjer je podgorskemu prebivalstvu priredila v prvotnem domu kulturno zabavno popoldne z družabnim plesom. Nastopili so pevci, recitatorji, humoristi, izvajalci narodnih plesov in zabavni plesni ansambel.

V Postojni so hkrati v dneh pred prazniki potekala številna šahovska in športna tekmovanja med posameznimi enotami in starejšinskim kadrom garnizije.

V šolskih kolektivih postojnske občine so ob Dnevu JLA priredili vrsto predavanj o razvoju in današnjih nalogah naše armade, podobno predavanje pa so imeli tudi rezervni oficirji v Domu JLA v Postojni.

V programu proslav je bil tudi sprejem najboljših pionirjev v Domu JLA, pionirski hišni svet iz stanovanjske zgradbe v Volkovi ulici 6 pa je priredil v nedeljo v Domu JLA zabavno prireditev, na kateri so nastopili mladi pevci, recitatorji in plesalci iz te zgradbe.

Osrednja prireditve v počastitev Dneva JLA v postojnski občini je bila 22. decembra v Jamski restavraciji v Postojni. Program so pred polno dvorano izvedli pevci in mali zabavni orkester Doma JLA iz Beograda. (ma)

Lesonit dobil nov stanovanjski objekt

Gradbena komisija za prevzem gradbenih objektov si je pretekli teden ogledala novo stanovanjsko hišo, ki jo je zgradilo podjetje »Gradbenik« za tovarno lesovinjski plošč »Lesonit« v Ilirski Bistrici. Vsekakor hvalje vredno prizadevanje tega podjetja, ki z lastnimi sredstvi rešuje dokajšnjo stanovanjsko stisko svojih delavcev in uslužbencev.

Se ena trgovina z zelenjavo

Preskrbovalno podjetje »Snežnik« v Ilirski Bistrici je odprlo za svoje potrošnike še eno trgovino z zelenjavo. Tako ima sedaj Ilirska Bistrica kar štiri take trgovine, v isti stavbi pa bodo v kratkem odprli tudi prodajalno mesa, ki jo bodo opremili še s hladilnikom.

TITO GENERALNI SKUPŠČINI

Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal Generalni skupščini v zvezi z razpravo o Kongu sporočilo, v katerem med drugim pravi: »Takoj začnimo z učinkovitimi ukrepi za umik kolonialistov in tujih intervencionistov iz Konga, čimprej zagotovimo normalno delo vseh ustavnih činiteljev.«

POVRATEK EDVARDA KARDELJA

Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj se je v terek vrnil v domovino z devetdnevne obiska v Združenih arabskih republikah. Tovariš Kardelj si je ogledal več industrijskih in kmetijskih objektov ter kulturnih ustanov in se razgovarjal s predsednikom ZAR Naserjem o nadaljnjem sodelovanju med obema državama.

ZADUŠENA VSTAJA V ETIOPIJI

Etiopsko ministrstvo za informacije je sporočilo, da je bil poskus državnega udara proti cesarju Haile Selasijju razbit. Točnega števila žrtev še niso utegnili dognati, vendar sodijo, da jih je okoli 2000, med njimi je tudi 18 ministrov in višjih državnih oseb, ki so jih uporniki ubili, preden so se umaknili.

NEREDI V ALŽIRU

V spopadu med policijo in demonstranti je bilo v Alžiru ubitih 61 ljudi in okrog 2000 ranjenih. Kljub tem tragičnim dogodkom pa je Glavna skupščina OZN s 40 glasovi proti 40 in 16 vzdržanim sklenila črtati iz azijsko-afriške resolucije o Alžirji paragraf, ki zahteva referendum pod nadzorstvom OZN!

Prvi delavski svet v »Pristanišču«

V podjetju Pristanišče Koper so v soboto proslavili veliko delovno zmago: izvolili so prvi delavski svet za obratne enote tovorne in skladiščne dejavnosti.

To mlado podjetje se je namreč v dveh letih svojega obstoja tako vsestransko razvilo, da je 199 članov kolektiva že prevzelo v upravljanje del podjetja. In ta

Pri krstnem obredu so tokrat dodeli vlogo botra direktorju puljske ladjedelnice »Uljanik« Josipu Kopiniču. In ne zgolj po naključju: tovariš Kopinič je rojen Belokranec, doma iz Radovičev pri Metliki

IZ PROGRAMA IN NAČRTOV ZA DELO LJUDSKE TEHNIKE NA KOPRSKEM

VEDNO POMEMBNEJŠA DEJAVNOST

Ne glede na izredne uspehe LT našega okraja — ki je, kot znano, dobila letos najvišje priznanje za svoje plodno delo — se slej ko prej v večini osnovnih organizacij otepaajo z velikimi težavami, tako glede sredstev, prostorov in predvsem tehniškega oz. inštruktorskega kadra. Z dobršno mero dobre volje so sicer domala povsod prebradili začetne težave in bi ob boljših materialnih pogojih in ob večjem razumevanju vseh odločilnih činiteljev, predvsem gospodarskih organizacij, lahko vključevali v svojo tehniško aktivnost še več mladine in tudi odraslih, ki povsod kažejo čedalje večje zanimanje za tehniško izobrazbo. Za vse občine, z izjemo piranske, pa velja zabeležiti, da so vodstva osnovnih organizacij pravilno dojele svoje naloge ter so ob bogatih programih dela upoštevala ob množičnosti tudi kvaliteto in zastopstvo domala vseh znanih tehniških, tehniško-sportnih, prometnih in drugih tehniških nalog. Reorganizacija piranske LT in pomladitev vodstva pa obeta tudi v tej občini že v doglednem času dobre rezultate. Ob bogati klubski in krožkarski aktivnosti pa ne moremo mimo avtomoto društev, ki so odigrala v minulem razdobju izredno važno vlogo pri prometu vzgoji mladine in odraslih.

Predsednik OO LT Koper Vinko Znidaršič je med drugim tudi poudaril, da bo treba v bodoče posvečati še več pozornosti tehniškim zarišem na podeželju ter je izvajanje te na-

loge pri preobrazbi naše vasi tesno povezal z delovanjem društev traktoristov, kar bo posebno v pogojih združevanja zadrug najlaže uresničljivo. Tudi ustanavljanje raznih svetov za tehniško vzgojo sodi sem in ne nazadnje zagotovitev sredstev za LT. Organizacija bo morala najti predvsem način, kako kanalizirati ogromna sredstva, ki jih imajo na razpolago gospodarske organizacije za vzgojo kadrov, dejansko v ta namen. Če pomislimo, da so gospodarske organizacije v naši republici porabile od približno milijarde dinarjev, namenjenih za vzgojo kadrov, samo nekaj več kot 100 milijonov dinarjev, nam postane povsem jasno, da bo organizacija LT morala najti primerno pot, da bodo od te važne postavke naše gospodarske organizacije zares tudi nekaj imele.

Med udeleženci konference je bilo tudi govora o raznih pomanjkljivostih, ki se nanašajo na delo z mladino.

Na razširjeni sebi Okrajnega odbora Ljudske tehnike in o druzbenih nalogah te organizacije govoril navzočim tudi predsednik OO LT Milko Goršič

Minul teden so okrajni politični forumi priredili pristržno slavlje za tovariša Toneta Ukmarja ob njegovih šestdesetletnici ter mu kot priznanje za štiridesetletno aktivno delo podarili lep televizor. Na sliki: sekretar OK ZKS Albert Jakopič-Kajtmir čestita slavljenca

VOLIVCI RAZPRAVLJAJO O DELU V OBČINI PIRAN

Rožnata vizija jutrišnjega dne

V sredo, 14. decembra 1960, so je v osnovnih volilnih enotah piranske občine začela nova vrsta zborov volivcev, na katerih so državljanji razpravljali o poteku izvrševanja letnega načrta in gospodarstvu, o predlogih za novo petletni perspektivni načrt in o delu občinskega ljudskega odbora v času od prejšnjih zborov volivcev.

Na zborih volivcev so poročali ljudski odborniki. Tako je v Portorožu poročal in odgovarjal na vprašanja volivcev ljudski odbornik Miro Blakar. Njegova izvajanja je dopolnil predsednik ObLO Piran Davorin Ferligoj. Tako so volivci izvedeli, da je plan celotnega dohodka piranskega gospodarstva v roku izvrševanja (o čemer smo že poročali), da pa zaostaja za planom doseganje čistega in narodnega dohodka po osebni. Nakazani so bili tudi nekateri vzroki tega pojava — med drugim sama struktura piranskega gospodarstva, slabo vreme kot vzrok za izpad v kmetijstvu, solinah in deloma v turizmu, kriza v mednarodnem pomorskem prometu in podobno, v razpravi pa so opozorili tudi na nekatere subjektivne

Med najboljšimi v Sloveniji

Ob odlični udeležbi je bila v nedeljo, 18. decembra 1960, dopoldne v Piranu redna letna skupščina občinskega odbora Počitniške zveze Piran. Pod geslom »Spoznaj domovino in še bolj je boš vzljubil!« deluje v Piranu osem družin Počitniške zveze s skupno 245 člani. Za prihodnje leto imajo v programu ustanovitve treh nadaljnjih družin, dveh delavskih in eno med kmečko mladino.

Počitniška zveza Piran je pokazala letos izredno živahno dejavnost. V skladu s svojimi cilji in načeli je zveza organizirala predvsem vrsto krajsih in daljših izletov in potovanj. Posebno pomembna so bila: 15-dnevno potovanje 30 članov družine šole za bolničarje po Jugoslaviji (do Dubrovnika), 10-dnevno smučanje na Pohorju, 10-dnevno popotovanje po Stajerski in Gorenjski in še vrsta drugih potovanj in izletov, ki je obogatila člane zveze z novimi vtisi in novimi poznanstvi. Izredno bogato je bilo tudi potovanje 30 članov PZ družine Pomorske srednje šole v okviru obvezne šolske vzgoje, ko so z motorno ladjo »Bovec« obiskali 1.400 km obale Severne Amerike ter mnoge italijanske in druge sredozemske luke.

Družine PZ Piran so sodelovale pri različnih akcijah. 50 članov je 30 dni v juliju sodelovalo v delovni brigadi na avtomobilski cesti pri Nišu; posebna skupina se je udeležila Pohoda ob žici okupirane Ljubljane. Zelo aktivni so bili tudi geografski krožek PZ pod vodstvom prof. Marije Nardinove. Redno vsako drugo sredo prireja predavanja članov PZ o raznih potovanjih. Predsednik občinskega odbora PZ Piran, prof. Ernest Kopriva, je v svojem izbrnem poročilu na skupščini omenil tudi vse druge dejavnosti in uspehe organizacije. Tako je bilo v prostorih pomorske šole organizirano ferijalno prenočišče z 22 ležišči. V času od 1. julija do 25. avgusta je to prenočišče obiskalo 151 domačih in 10 inozemskih članov počitniških organizacij. V prihodnjem letu predvidevajo še okrepitve te dejavnosti. Sploh predvideva program dela PZ Piran za leto 1961 še mnogo pestrejšo dejavnost kot za letos. Razen številnih izbranih izletov in potovanj (med njimi veliko potovanje po partizanskih poteh) ter povečane udeležbe na že obiskanih akcijah so družine PZ Piran predlagale tudi okrepitve svojega dokumentarnega in propagandnega dela za razmah organizacije. Vsak mesec nameravajo prirediti vsaj en družabni večer. Ta družabnost, ki jo je bilo opaziti tudi na letni skupščini, saj je za uvod in v odmorih poskočno zaigral orkester PZ, je bila in bo tudi v bodoče osnovni pogoj za tako uspešno delovanje organizacije. V imenu glavnega odbora Počitniške zveze Slovenije je na skupščini čestitala organizaciji tovarišica Feršičeva, ki je potrdila, da je PZ Piran med najboljšimi v Sloveniji.

JULE

vzroke; na vsak način bo treba poskrbeti, da bodo znotraj gospodarskih organizacij odpravljene vse pomanjklivosti, ki preprečujejo boljši uspeh podjetij.

V razpravi o prvih predlogih za sestavo letnega in petletnega načrta so bili posebno zanimivi predlogi posameznih gospodarskih organizacij, ustanov in zavodov glede potrebnih investicij. Nekateri so že odobrene in so dela že v teku. Tako groistično trgovsko podjetje »Prerad« že ureja samopostrežni trgovini v Portorožu in Piranu. Predlaga tudi gradnjo novega skladišča. Trgovsko podjetje »Jadro« predlaga ureditev moderne trgovske hiše v stilu znanih »Na-Ma« v prostorih sedanje mestne kavarnice v Piranu. Trgovine namerava urediti tudi trg. podjetje »Koloniale«, medtem ko namerava podjetje »Delikatosa« urediti novo poslovalnico na obali.

Zelo obširne investicije so predvidene v gostinstvu. To sta gradnja hotelov v Fijesu in »Vesna« v Portorožu, popolna obnova in preureditev hotela »Metropolis«, gradnja primerne bara v Piranu, izpopolnitev gostišča »Pri treh vdovah«, ureditev terminalnih koppel v hotelu »Palace« v Portorožu ter nadzidava tega hotela s 14 enoposteljnimi sobami, dalje adaptacija hotela »Istra«, preureditev vil »Marija« in »Mare« v Portorožu v sodobne gostinske objekte, ureditev restavracije na peščini v Portorožu, adaptacija gostišča »Na postaji« in »Pri prijatelju« v Luciji ter »Riviera« v Piranu kakor tudi gradnja novih izletniških restavracij na Krogu in na Belem križu in končno adaptacija internata pomorske srednje šole v Piranu v hotel.

Izmed predlogov za gospodarske investicije naj navedemo še predvideno nabavo ladij za »Splošno plovbo« v skupni tonazi okrog 70.000 ton, gradnjo tovarne ženske konfekcije, gradnjo tovarne za izdelavo ogljikovega dvokisa in ureditev delavnice za pre-

Invalidska organizacija na območju sežanske občine je bila osnovana po priključitvi Slovenkega Primorja k Jugoslaviji. Od prvotnega števila 170 invalidskih upravičencev je z razširjanjem invalidske zakonodaje zrasla na sedanjih 789 članov. Od teh je 206 osebnih invalidov, 339 staršev padlih borcev. Vsi so organizirani v 15 zvezah, od katerih so najmočnejše v Sežani (123), Stanjelu (99), Komnu (98) in Dufovljah (87 članov).

Zveza VVI pa ni močna samo po številu članstva. S svojo razgibano dejavnostjo se kosa z najbolj aktivnimi organizacijami v občini.

Predvsem je treba omeniti, da je občinski odbor ZVVI sproti

delavo plastičnih mas v razne končne izdelke. S tem v zvezi je bilo posnjeno, da bo koprška tovarna »Iplax« preselila del svojih obratov v preurejene prostore tovarne mila »Jadranska« v Piranu. Ta tovarna pa bo opustila svojo mlarsko proizvodnjo, ker za to zaradi mnogo bolj opremljenih tovarn v naši državi ni potrebe niti pogojev za uspešno konkurenco; ohranila pa bo proizvodnjo kozmetičnih sredstev. Izmed ostalih predvidenih investicij pa naj omenimo: gradnja novega poslojaja za osemletno šolo v Piranu, ureditev ceste v Strunjanu, Sečovljah in na Krogu, ureditev dnevnega doma za mladino v Piranu, gradnja zaprtega in letnega kluba v Piranu, dokončanje športnega stadiona, postavitve električne razdelilne postaje na Belem križu in dokončana elektrifikacija tudi poslednjega zaselka na področju občine, gradnja primernih avtobusnih postaj v Piranu in Portorožu in gradnja približno 500 stanovanj.

V razpravi na zboru volivcev v Portorožu so omenili še te, skoraj že zanesljive investicije: ureditev menze v gostišču »Portorož« za potrebe domačinov, rekonstrukcija solarni in gradnja tretjega filmskega ateljeja za podjetje »Filmservis«, ki se je s svojimi tehničnimi uslugami že tako uveljavilo, da bo v prihodnjem letu snemalo na področju piranske občine skoraj vse leto kar po dva filma hkrati. Omenjen je bil tudi načrt PTT, da v najkrajšem času položi med Piranom, Portorožem in Koproj nov telefonski kabel, ki naj bi končno odpravil sedanje pomanjkanje telefonskih linij na tem področju. Predstavnik krajevnega odbora SZDL pa je povedal, da je organizacija že imenovala posebno komisijo, ki bo v teh dneh pregledala po vsem Portorožu, kaj bi bilo potrebno urediti, da bo to naše letovišče pričakalo novo turistično sezono res pripravljeno in urejeno.

JULE

IZ ŽIVLJENJA IN DELA ZVVI NA SEŽANSKEM

Nočejo zaostajati pri graditvi

seznajal organizacijo s pravica, ki jih članstvu daje invalidska zakonodaja. Tako so bili vedno pravočasno izvršeni vsi ukrepi za nemoteno koriščenje zdravstvenega zavarovanja, invalidskega dodatka, voženj po znižani tarifi, carinskih olajšav i. pd. Preko 60 invalidov je bila omogočena prekvalifikacija, usposobitev za nove poklice ali pa posečanje rednih šol. ZVVI je bila med prvimi organiziranimi v občini, ki se je zavzela za otroke padlih borcev. Skupaj z ZB NOV in oblastnimi organi je poskrbela za šolanje 171 otrok. Trenutno jih je 9 na fakultetah in visokih šolah, 29 v srednjih šolah, 22 vajencev, v osnovnih šolah pa še 12.

Dokaj živahna je dejavnost invalidov na področju športa, saj so tekmovalna članstva v kegljanju, balincanju, namiznem tenisu, streljanju z zračno puško, v telovadbi, odbojki itd. že tradicionalna, kar močno vpliva na psihično rehabilitacijo invalidov. Razen tega pa se člani organizacije udeležujejo še na raznih drugih političnih in kulturnih področjih ter sodelujejo tudi v gospodarsko-političnih akcijah.

Z vsoto in še drugo dejavnostjo se je ZVVI v sežanski občini

afirmirala kot aktiven in enako-praven činitelj v gradnji socialistične družbe. S takim občutkom so se njeni člani zbrali 15. decembra na svečani konferenci v sežanski kino dvorani, kjer so po govoru predsednika OO ZVVI tovariša Staneta Boleta razvili svoj prapor. Prapor so prevzeli iz rok narodnega heroja Alberta Grudna-Bliska, medtem ko je stroške za nabavo dragocenega simbola organizacije prevzelo izvozno-ovozno podjetje »Jadran« Sežana. V 15 blestečih zvezdah, ki so pritrjene na drog prapora, so vrezana imena vseh osnovnih zvez v občini. Na svečanosti sta invalidom čestitala predsednik Okrajnega odbora ZVVI Koper tovariš Mirko Pirc in sekretar Občinskega komiteja ZKS Sežana tovariš Alfonz Grmek, medtem ko so jim gojenci Nižje glasbene šole v Sežani pod vodstvom tovariša Slavka Birsca in mladi pevci osnovne šole pod vodstvom tovarišice Majde Hauptmanove priredili lep kulturni program. Čestitke in šopke cvetja so izročili pionirji osnovne šole in otroci padlih borcev. Ob tej priložnosti so mnogi invalidi prejeli za požrtvovalno delo pismene pohvale in diplome Okrajnega in občinskega odbora ZVVI.

—er

KOPRSKI PROTITUBERKULOZNI DISPANZER — NAJBOLJŠI V SLOVENIJI

Čast našemu zdravstvu

Ko je po priključitvi koprski okraj klical vseh vrst strokovnjake semkaj, da bi pomagali dohitevat razvitejša področja naše domovine, se je na srečo odzvalo zlasti lepo število zdravnikov, med njimi precej res odličnih specialistov. Vzlic začasno težavnim razmeram (imamo n. pr. odprto pereče vprašanje glede dovolj velikih in sodobnih bolnišnic, opreme itd.), dosega jo ti služni pionirji zdravstva pri nas v svojem humanem, strokovnem delu naravnost čudovite uspehe.

Vzemimo za primer osebno tako skromnega dr. Ivo Kastelica, šefa koprškega protituberkuloznega dispanzerja!

Ta tihi ljudski zdravnik in znanstvenik je že predlanskim dobil »Levičnikovo nagrado« za 1958, ki jo vsako leto podeljuje posebna komisija strokovnjakov za najboljše strokovno-znanstveno delo v pulmo-ftziološki stroki. V utemeljitvi te podelitve je

bilo tedaj med drugim rečeno: »Ker je njegovo delo (vpliv migracije na širjenje tuberkuloze na Koprskem) prva epidemiološko-znanstvena obdelava teritorija na eksponiranem področju, ki ni bila še nikdar ne v zgodovini ne doslej obdelana...«

Kakršen oče, takšna družina: letos pa je Slovensko zdravniško društvo (sekcija za fiziologijo in pneumonologijo) podelilo dr. Bohinjčevu nagrado (umetniško sliko A. Perka in diplomo) za 1959 kot najboljšemu protituberkuloznemu dispanzerju v Sloveniji — koprskemu dispanzerju, ki ga vodi dr. Ivo Kastelic. V zapisniku, ki sta ga ob tej odločitvi 16. t. m. podpisala direktor Inštituta za TBC na Golniku in pa predsednik sekcije SZD, je med drugim rečeno, da so bili v okviru tekmovalja na višini dispanzerji Koper, Tolmin, Litija, Piran, Ljubljana in Murska Sobota, da pa je po podrobni analizi dela dispanzerjev v letu 1959 komisija odločila, naj »Bohinjčeva nagrada« pripade dispanzerju, ki je prejel največ točk iz važnih dispanzerskih dejavnosti, kot so: pregled kontakta, patronažno zajetje družin z aktivno tuberkulozo, število rentgenskih pregledov itd.

Prepričani, da govorimo v imenu vsega tukajšnjega prebivalstva, ob tem častnem priznanju požrtvovalnemu dr. Ivo Kastelicu in celotnemu kolektivu koprškega protituberkuloznega dispanzerja iskreno čestitamo!

Jule

NOVI SKLEPI OBLO PIRAN

Skrb za varstvo mladoletnikov

Občinski ljudski odbor Piran je imel v ponedeljek, 19. decembra, popoldne 37. sejo svojega občinskega zbora in 43. sejo zbora proizvajalcev, oba zbora pa sta imela nato še svojo 34. skupno sejo. Na sporedu je bilo več pomembnih poročil in predlogov, glede katerih so bili sprejeti potrebni sklepi. Posebno pozornost je zbudilo poročilo predsednika Sveta za socialno skrbstvo in varstvo družine o stanju mladoletnikov, ki so pod družbenim varstvom. Teh otrok je 322. ObLO Piran je v desetih mesecih letos izdal za njihove življenjske, zdravstvene ali šolske stroške skupno nad pet in pol milijona dinarjev. Poročilo je opozorilo na potrebo večjega sodelovanja družbenih organizacij pri reševanju problemov, ki so v zvezi z mladoletniki pod družbenim varstvom. Izredno zanimivi sta bili tudi poročila o delu sanitarne inšpekcije in po-

celotne turistične službe na področju občine Piran. Ta reorganizacija bo izvedena že do bližnjega občnega zbora, ki bo v prvi polovici januarja 1961.

Uspehi Turističnega društva Portorož

Odkar je turistično društvo Portorož namestilo v svojo operativno plačane profesionalce in ne dela več samo s prostovoljci, je njegovo delo postalo vse bolj otipljivo. Tako je očito, da je k uspehu letošnje turistične sezone pripomoglo tudi društvo s svojim

agilnim delovanjem. Močnejše kot v preteklih letih je sodelovalo že v pripravah na sezono; izredno pomembno delo je bilo opravljeno pri kategorizaciji zasebnih turističnih sob; kategorizacije sedaj ne bo treba več ponavljati razen v primerih, ko gre za preureditev sob. Lep uspeh je društvo doseglo tudi pri vzgoji prebivalstva v turističnem duhu. Predavanj in raznih akcij, med drugim akcije za ocvetličevanje vrto in oken, se je udeležilo veliko število prebivalstva. Društvo je povečalo število članstva na 289, kar je tretjina vsega prebivalstva Portoroža. Največjo agilnost in uspeh na je društvo pokazalo glede prireditev. V lastni režiji (torej razen prireditev, ki jih je organiziral Zavod »Primorske prireditve«) je organiziralo letos 12 prireditev, ki so imele skupno preko 15.600 gledalcev in skupni izkupiček več kot 790.000 din. Vrh tega je organiziralo 4 umetniške razstave, tehnično in organizacijsko pa je sodelovalo tudi pri številnih drugih prireditvah in domačih ter mednarodnih konferencah, ki so bile letos v Portorožu. Pomanjkljivo je bilo le delovanje v propagandnem pogledu. Ker na je to ena glavnih nalog turističnega društva in ker niranško društvo pod sedanjimi nogi le životari, predvideva društvo reorganizacijo

V nekaj vestah

TOKIO: Japonski predsednik vlade Hajato Ikeda je v spodnjem domu japonskega parlamenta izjavil, da bo Japonska tudi v prihodnje prepovedala uvoz atomskega orožja.

MOSKVA: Sovjetska zveza šteje sedaj 208.827.000 prebivalcev, pod orožjem pa ima 3 milijone 623 tisoč vojakov. V SZ je 66,3% vseh prebivalcev delavcev in nameščencev, desetina pa je intelektualcev.

SLOVENSKI JADRAN

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradskaja. Izhaja vsak petek. Izdaja CZP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Kopru, Cankarjeva 1, telefon 176. Posamezen izvod 10 din. — Letna naročnina 500 din, za tujino 1300 dinarjev ali 2,5 am. dolarja. — Bančni račun 690-70-181. Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Tisk in kličej tiskarna CZP »Primorski tiske«

Uspela javna oddaja Radia Koper

V nabit polni dvorani kulturnega doma v Izoli je bila preteklo soboto II. javna oddaja Radia Koper v počastitev 20. obletnice vstaje slovenskega ljudstva. Pri organizaciji oddaje so sodelovale

TAK OBISK POSTOJNČANOM NI V ČAST

Preteklo nedeljo je gostovala v Postojni gledališka družina »Svobode« iz Pivke z veseligr Marjana Marinca »Muza na mansardi«. Gostje so nastopili na odru Železničarskega doma, toda žal pred skoraj prazno dvorano. Člani pivskega amaterskega odra, ki so to dokaj zahtevno igro skrbno oblikovali, vsekakor niso zaslužili takega omalovaževanja postojnske publike. Miran

JANUARJA BODO OBČINSKE KONFERENCE LMS

Mladina našega okraja se skrbno pripravlja na občinske mladinske konference, ki bodo januarja prihodnje leto. Okrajno mladinsko vodstvo pa je pretekli teden sklicalo razširjeno sejo, na kateri so se s predsedniki občinskih komitejev pogovorili o podrobnostih ter organizacijskih pripravah, da bi bile mladinske konference po občinah kar najbolj uspešne.

KONFERENCA KRAJEVNE ORGANIZACIJE ZB NOV V SEŽANI

Pred jubilejnim letom

Krajevna organizacija ZB NOV v Sežani in okoliških vaseh šteje 425 članov in je torej najmočnejša organizacija v občini. O njenem delu v preteklem letu je poročal na nedeljski konferenci

Najbratstvo

TOVARNA ZIDAKOV V TRBOVLJAH

V nedeljo so v navzočnosti predsednika Ljudske skupščine Slovenije Mihe Marinka odprli v Trbovljah tovarno zidakov, ki bo imela letno zmogljivost 22 milijonov zidakov. Le-te bodo izdelovali iz elektrofiltrskega pepela, ki so ga doslej kot odpadni material metali v Savo. Kakor je znano, imamo v naši državi podobno tovarno le v Sočanju in obe bosta iz pepela, ki ga dajeja elektrarni, nudili gradbeni industriji zelo dragoceno surovino.

USPEH VOJVODINSKIH ŽIVINOREJCEV

Letos so živinorejci v Vojvodini nudili za kakol 765 tisoč pitanih prašičev, 50 tisoč glav goveje živine, 34 tisoč ovac in 82 tisoč perutnine.

35 TISOČ KOSOV OPEKE V 24 URAH

Tovarna Dalit v Daruvarju je izdelala avtomatski stroj za proizvodnjo 35 tisoč kosov opeke v 24 urah. Prvi stroj te vrste bodo montirali v sarajevski pekarni, naslednje pa v drugih pekarnah LR Bosne in Hercegovine. Posebna značilnost stroja je tudi, da lahko v sodobno urejenih sušilnicah posuši v 36 urah 24 tisoč opek, medtem ko je doslej potrebno za sušenje takšne količine 15 dni.

17 TISOČ TON MORSKIH RIB IN RAKOV

Na Jadranu so letos ulovili 17 tisoč ton morskih rib in rakov, medtem ko so jih lani komaj 14.627 ton. Zato je bil letos tudi večji izvoz in njegova vrednost je do decembra narasla na milijardo 625 milijonov deviznih dinarjev.

BAKER V PRAHU

Baker v prahu, ki ga potrebujemo za izdelovanje grafičnih ščetk za elektromotorje, elektrod za kinoprojektorje in za izdelavo še nekaterih izdelkov elektrotehnične industrije, smo morali uvažati. Sedaj pa so v rudniku bakrene rude v Boru odprli nov obrat, v katerem bodo izdelovali tudi baker v prahu, kar predstavlja pomemben gospodarski prispevek k zmanjšanju stroškov za uvoz surovin, ki jih potrebuje elektroindustrija.

Tudi za Črno goro

Podjetje za obalno plovo »Lovčen« v Kotoru je pred dnevi prevzelo v tujini četrti motorno ladjo za veliko obalno plovo. Nova enota, ki je bila zgrajena pred par leti, ima okrog 2500 ton nosilnosti.

vse množične organizacije tega našega obmorskega industrijskega mesta. Gotovo je bil najbolj zanimiv del oddaje tekmovanje ekip pod naslovom »Vse o vašem kraju v zadnjih dvajsetih letih.« Pomerile so se ekipe iz Delamarisa, Mehanotehnike in Male opreme. Vprašanja so bila iz zgodovine NOB, komunalnega razvoja ter razvoja posameznih podjetij. Građivo, ki so se ga ekipe poslušile v pripravah, je bilo zelo obsežno. Kljub temu so se dobro odrezale. Prvo nagrado 15.000 dinarjev je dobila mladinska ekipa Mehanotehnike, ki so jo sestavljale Andreina Pečar, Armida Dodič in Helena Lupinc. Druga je bila ekipa iz Male opreme, tretja pa mladinska ekipa Delamarisa. Občinstvo je z navdušenim aplavzom nagradilo mlade tekmovalce.

V okviru oddaje so nastopili nekateri družbeni delavci komunne, ki so osvetlili razvoj in perspektive tega našega industrijskega mesta. Član občinskega zbora proizvajalcev Danilo Guštinčič je govoril o sodelovanju med podjetji in komunno, Marica Leban, delavka Delamarisa, je govorila o zelo aktivni športni dejavnosti Izolčanov, Martin Kokalj je pripovedoval o razvoju ribištva, prof. Eda Valentič o kulturni rasti Slovenske Istre.

Oskar Gregorič. Ugotovil je, da je ZB NOV tudi v preteklem letu organizirala proslave in komemoracije ob Dnevu borca, ob Dnevu mrtvih in drugih praznikih.

Med drugim so člani ZB uredili okolico spomenika talcem pod Planino in skupne grobnice borcev NOV na pokopališču. Poskrbeli so tudi za družine borcev NOB in jim nudili letovanje ob morju, pionirje pa so seznanili z zgodovino narodnoosvobodilne vojne.

Mnogo je bilo na konferenci govora o pripravah na proslavljanje 20. obletnice ljudske revolucije. Prav nosilci narodnoosvobodilne borbe naj bi imeli pri proslavah, ki bodo potekale po že sestavljenem programu OO SZDL, največjo vlogo. -er

V kulturnem delu oddaje so nastopili mladi pevski zbor pod vodstvom Branka Mahmeta, ki je nadvse lepo zapel tri pesmi, zabavni orkester DPD Svoboda, gojenci glasbene šole, recitatorja Miro Markezan in Vladka Kopic, duet sester Grk, vmes pa je igral ansambel Veselih planšarjev.

Oddajo je zaključil razgovor s podpredsednikom ObLO Vladimir Petričem, ki je orisal perspektivni razvoj izolske komunne in ob tej priložnosti tudi čestital delovnim ljudem izolske občine in koprškega okraja k Novemu letu.

OPOZARJAMO RADIJSKE POSLUŠALCE, DA BO ODDAJA NA SPORU V NEDELJO, 25. DECEMBRA, OB 8,30 in NE OB 9,00 KOT JE BILO NAPOVEDANO.

Ob uspehih Ljudske tehnike na Koprskem ima velik delež tudi Mehanotelnika, tovarna tehničnih igrar in modelov v Izoli. Na sliki: delavke montirajo priznani elektro strojček za pogon modelov motornih čolnov

Uspešen razvoj turizma v Izoli

Turističnemu društvu v Izoli je v dveh letih uspelo dokazati pravilnost svojih trditve, namreč da ima tudi tako izrazito industrijski kraj dovolj pogojev in možnosti za razvoj turizma. O tem najbolje pričča nagli porast števila gostov in nočitev, katerih je bilo v letu 1958 komaj nekaj preko 1500 gostov in niti 6 tisoč nočitev, letos pa že skoraj 5000 gostov z več kot 21.000 nočitvami. Desetina tega odpade na inozemske goste. V teh treh letih je uspelo tudi podvojiti število prenočitvenih kapacitet. Tako razpolaga sedaj v Izoli s skupno 147 turističnimi sobami oziroma 378 ležišč, od česar odpade 27 sob oziroma 50 ležišč na hotel, 62 sob oziroma 134 ležišč pri zasebnikih in 58 sob oziroma 204 ležišča v počitniških domovih. Pri tem je po manjkanje primernih restavracijskih kapacitet bilo že letos mnogokrat vzrok, da so gostje prekmalu zapuščali področje Izole. Zato bodo v prihodnji sezoni razbremenili restavraciji hotela »Zora« in gostišča »Turist«. Vrh tega bodo za počitniške domove in letoviško naselje v Sansimonu do prihodnje sezone zgradili restavrაციjski s kapaciteto 250 obovkov. Podobno bo preurejeno tudi gostišče »Pri ribiču«.

Agilno Turistično društvo v Izoli ima do prihodnje sezone še druge lepe načrte. Tako je predvidena gradnja nadaljnjih 37 weekend hišic na pobočju nad zalivom Sansimon. 36 hišic bodo postavili kolektivni raznih podjetij in počitniških skupnosti iz Ljubljane, Anihovega in Kamnika, eno hišico pa bo postavilo Turistično društvo samo. S temi hišicami bodo dobili 232 novih ležišč. Doslej so zgradili že osem takih hišic, ki so bile pozno v jesen polno zasedene in so bili gostje v njih zelo zadovoljni. Turistično društvo Izola pa že pripravlja dokumentacijo za gradnjo novega hotela na območju tega zaliva. Jule

Ilirska Bistrica bo dobila svojo Komunalno banko

Oba zbora ObLO Ilirska Bistrica sta sprejela na letošnji predzadnji seji več pomembnih sklepov. Med drugim so izdali odlok o spremembi notranje razdelitve proračunskih izdatkov občinskega proračuna, ker se je v praksi pokazalo, da je bila razdelitev letošnjega proračuna v mnogih primerih neustrezna. Predvidevajo, da bodo v prvih treh mesecih leta 1961 znašali skupni izdatki 35 milijonov dinarjev. Med najvažnejše ukrepe, ki jih je izdal ljudski odbor na tej seji, vsekakor sodita odločba o ustanovitvi občinske Komunalne ban-

ke s sedežem v Ilirski Bistrici, namesto dosedanje podružnice Komunalne banke, ter odlok o proračunskem prispevku iz dohodka delavcev in uslužbencev za prihodnje leto. Po tem odloku bodo morale vse institucije v občini plačevati nekoliko večji proračunski prispevek, kot so ga v tem letu. Odstotek je določen za vsako podjetje posebej in je v njem upoštevana vrsta podjetja ter njegova gospodarska zmogljivost, razen tega pa tudi stroka in značaj dela.

Naj omenimo še to, da so imeinovali za območje vasi Zabiče, Podgraje in Kuteževo nov poravnalni svet, ker sedanji, ki je imel celotno področje Podgore, ni zmogel vsega dela. J.

»SLOVENSKI JADRAN«
v vsako hišo
Slovenskega Primorja

NAŠ TEDENSKI GOSPODARSKI KOMENTAR

Devizna reforma bo utrdila gospodarstvo

Ob obravnavanju družbenega načrta za prihodnjih pet let in posebej za prihodnje leto je bilo govora tudi o devizni reformi pri nas. To naj bi bil eden ukrepov za gospodarsko stabilizacijo in za zboljšanje poslovanja s tujino.

Vprašanje devizne reforme je že dalj časa zanimalo ne le nas, temveč zlasti tujino, v prvi vrsti pa bližnje države. Na ta račun so mnogi kovali razne načrte in širili o tem mnoge predvsem neutemeljene govore. Najbolj znana je bila vest, ki se še danes širi, to je o zamenjavi denarja pri nas. Pa še mnogo drugih podobnih in neresnih verzij o tem vprašanju je krožilo prek meja in nekatere so našle tudi pot do nas.

Kot vidimo, so bile vse take vesti in ugibanja brez vsake podlage in najboljše so ravnali tisti, ki se niso pustili vplivati od njih, ali se celo po njih ravnati. Sicer ne bi prišlo do tega, ker se dogaja n. pr. v Trstu, Gorici in okolici, ko so špekulanti znižali vrednost dinarja do take mere, da je skoro popolnoma zatrla promet v njihovih trgovinah s strani naših ljudi, s čimer so špekulanti dejansko škodovali v prvi vrsti sebi.

Bistvo devizne reforme je v določitvi novega uradnega obračunskega tečaja dinarja napram ameriškemu dolarju v razmerju 750 din za en dolar. Dejansko je

to tečaj, ki se je izoblikoval v zadnjih letih v zunanjetrgovinskem poslovanju in gre torej v bistvu samo za uradno potrditev sedanjega stanja. Kajti vemo, da dosedanja uradni tečaj 1:300 že dolgo ne velja več in je bil bolj formalnega značaja.

Ukrep o določitvi obračunskega tečaja ima poleg formalne tudi veliko gospodarsko vrednost. Ker bo enoten tečaj, bodo z njegovo uveljavitvijo, kar se pričakuje z novim poslovnim letom, odpadli razni drugi tečaji, z izjemo turističnega, ki naj bi nekaj časa, dokler se razmere ne urede tudi na tem področju, še ostal. Tako bo možno odslej gospodarskim organizacijam, ki izvažajo in uvažajo, ki torej trgujejo s tujino, bolj ocenjevati rentabilnost takega poslovanja in se omejevati v tem poslovanju na tiste posle, ki bodo zanje in za državo koristni. S carinami naj bi se uravnavale notranje cene z zunanjsimi, kjer bo pač to potrebno, da ne bi šel uvoz na škodo notranje oziroma domače proizvodnje. Za posneševanje izvoza nekaterih vrst blaga bo ostal seveda sistem premiranja, kot sistem, ki velja skoro v vseh državah. Predvideva pa se, da naj bi bil ta sistem samo prehodni in naj bi v prihodnje predstavljal vedno bolj izjemo.

Te dni so v teku zaključna pogajanja z Mednarodnim mone-

tarnim skladom kot osrednjim organom, ki naj bi s posojili pomagal izvesti predvideno devizno reformo. Reforma sama pa naj bi predstavljala samo korak na tej poti, dočim bi naslednji sledili. Pri tem je mišljeno postopno nikanje deficita v plačilni bilanci, kar predvideva petletni perspektivni načrt tako, da bi dosegli v l. 1965. v tem pogledu ravnatežje. Že prihodnje leto naj bi na eni strani povečali izvoz, dočim naj bi uvoz ne presegel letošnjega nivoja. V tem lahko vidimo realnost sedanjega ukrepa, ki mu pravimo devizna reforma in za katerega bomo morali na prvi stopnji seči po posojilu. Več o tem bomo lahko govorili kasneje, ko bodo zaključeni razgovori o posojilu z omenjenim skladom in ko bodo izdani potrebni ukrepi. -dt-

Postojnski pevci so obnovili zbor

Upravni odbor Svobode je že po letnem obnem zboru društva sklenil, naj se v Postojni obnovi delo nekdanjega mešanega pevskega zbora. Zadnja leta je namreč zborovsko petje, ki ima v mestu dolgoletno tradicijo, zašlo v resno krizo. Občinstvo se je priložnostno predstavljal le še zdesetkani moški zbor, vendar glasovno in po izvežbanosti zelo šibak. Na drugi strani pa se je v Postojni samoniklo pojavljala tendenca združevanja pevcev v manjše skupine po delovnih kolektivih in ustanovah, kar je nedvomno močno širilo vsak poskus dviga kvalitete osrednjega zbora.

Svoboda je v zadnjih tednih privabila v obnovljeni mešani pevski zbor številne nove, mlajše moči, redna vadba v zimskih mesecih pa bo zbor ob primerni disciplini pevcev že toliko kvalitetno izoblikovala, da se bo sposoben predstaviti javnosti s samostojnim koncertom že spomladi. (ma)

Januarja 1961 prve tople grede

Kmetijski kombinat Koper ima že projekt, po katerem bodo še ta mesec začeli z deli okrog urejevanja velikega vrtnarskega obrata, ki bo obsegal skupno 500 hektarov zemljišč. Tako bodo za pogoje naj sodobnejšega vrtnarstva najprej uredili rastlinjak na površini enega hektara in tople grede na štirih hektarih površine. Predvidevajo, da bodo prve

tople grede služile svojemu namenu že konec prihodnjega meseca, hkrati pa bodo seveda začeli z intenzivno gradnjo vseh ostalih obratov. Razen sredstev, s katerimi kombinat v ta namen že razpolaga, pričakujejo ugoden odziv na republiškem natečaju, kjer sodelujejo prav s tem programom.

Priprave za silvestrovanje v Vremški dolini

Glavna točka druge seje novozvoljenega upravnega odbora PD »Vremščica« je bila posvečena pripravi na Silvestrovo. Kaže, da bo proslava ali prireditve, če naj bo tako imenujemo, razgibala vso Vremško dolino, saj so priprave zelo skrbne in obsežne, tako da je moč sklepati, da v Vremah še ni bilo tako množične prireditve.

Prireditelji izhajajo s stališča, naj se mladina oddolži starejšim ljudem za velik trud in vzgojo. Bo to sicer skromna, toda zato nič manj pristržna oddolžitve v obliki pristnega domačega razvedrila.

Na programu, ki bo v urejeni in topli rudniški dvorani, bo — razen pozdravnega govora pred-

sednika PD tovariša Karla Magajne — veseloigra »Tripče de utolče« z magnetofonskimi posnetki o življenju in delu M. Držiča. Po igri bo na vrsti vesela zabava s plesom in šaljivimi prizori.

Starejše ljudi bodo posebej vabili, obenem pa jim bodo voščili srečno Novo leto.

Vsekakor vredno posnemanja!

VREMŠČICA

Kmalu potem, ko je bila na Vremščico zgrajena nova cesta, je KGPZ Sežana zgradila v veliki dolini tisočaka prvo napajališče in postavila leseno barako za skladiščenje umetnega gnojila. Vse torej kaže, da se bo v prihodnjem letu pojavila na prostih pašnikih prva zadržana živina.

Dvakrat v gosteh s Celjskimi grofi

Dramska družina DPD Svobode iz Postojne je prejšnjo soboto in nedeljo gostovala s »Celjskimi grofi« Bratka Krefta najprej na Rakeku in potem v prosvetnem domu v Studenem. Številno občinstvo v obeh krajih je bilo z uprizoritvijo domačega dramskega dela, ki ga je režirala prof. Boža Brecljeva, zelo zadovoljno.

S predstavo v Studenem so »Celjski grofi« doživeli letos na Postojnskem že peto uprizoritev. Družina je gostovala že pred meseci tudi v Planini, Ilirski Bistrici in na Pivki, Postojnčanom pa se namerava predstaviti ob otvoritvi spodnje gledališke dvorane v prenovljenem kulturnem domu. Vredno je pripomniti, da je umetniški svet omenjenega amaterskega ansambla že odločil, da bo družina začela v kratkem

POLITIČNA VZGOJA

Na koprski gimnaziji deluje več krožkov. Najbolj aktivni so: marksistični krožek OZN in šahovski krožek. Letos pa so dijaki te gimnazije k rednemu pouku uvedli tudi mladinske ure, na katerih sami razpravljajo o vseh razrednih problemih, držijo predavanja z raznih področij ter v diskusijah pojasnjujejo različna vprašanja.

Za poživitev dela pri politični vzgoji dijakov izven pouka ima največ zaslug dijak 4. razreda tovariš Senegačnik. M. B.

V počastitev Dneva JLA je obiskala Notranjski muzej v Postojni skupina postojnskih pionirjev. V oddelku »Primorska v borbi za svobodo« je pionirjem govoril tudi podpolkovnik JLA Leopold Stukelj, kar je posnel tudi reporter Radia Koper. Pionirje je po razstavi vodil direktor muzeja Leo Vilhar

Pripovedovanje o trisulskih vzponih

Marjan Keršič, član prve jugoslovanske alpinistične odprave, ki se je pred meseci proslavila

z vzponi na himalajska vrhova Trisul II in Trisul III, je prejšnji teden dvakrat predaval v Postojni. Obe predavanji, namenjeni šolarjem in širšemu avditoriju, je predavatelj popestril s prikazovanjem številnih barvnih slik s potovanja in vzponov na omenjena očaka himalajskega pogorja.

Zanimivo je omeniti, da slovenski alpinisti iz te odprave, ki že nekaj mesecev z velikim uspehom posredujejo širom Slovenije vtise s poti, vse do danes nimajo v rokah kompletnega barvnega filmskega traku o vzponih. Drugi del traku, dolg 600 m, ki so ga alpinisti že sredi julija odposlali iz Indije v Stuttgart, kjer naj bi ga razvili, se je celo izgubil. Po poročilih sodelavca Ljubljanskega dnevnika na so pošiljko pred dnevi le odkrili pri naslovljencu v Stuttgartu in menda ne bo ovir, da ga ne bi kmalu zavrtili tudi naši javnosti. (ma)

POSTOJNA DOBI NOV KINO

Vse kaže, da bodo že spomladi začeli v Postojni z gradnjo nove kino dvorane za Domom JLA na Ljubljanski cesti. Investitor novega objekta s 300 sedeži bo krajevna garnizija JLA in predvidevajo, da bo gradnja zaključena do konca 1962. leta.

Zgraditev nove kino dvorane bo predstavljala v javnem življenju mesta, ki šteje skoraj 5000 ljudi, vsekakor pomembno pridobitev, posebno če vzamemo v obzir dejstvo, da se bo morala dotrajana zgradba mestnega kina »Zarja« na Titovem trgu prej ko slej umakniti novim načrtom urbanistične ureditve mestnega središča. (ma)

TOMAJ

Zadržno posestvo v Tomaju se že nekaj let neprestano utrjuje in je že skoraj zaokrožena celota. Glavno skrb posvečajo vinogradništvu, saj imajo največji strnjen vinograd na Krasu. Na drugem mestu je živinoreja. Največja hiba posestva pa je, da ima premalo delovne sile in da zato v najbolj kritičnem času primanjkuje delavcev. -er

DVE BRIDKI — TOKRAT NA RAČUN OSEBJA ALI OSEB V GOSTINSTVU

Potrdite - taki ne smemo biti!

Nedelja zvečer, 20. oktobra 1960. Prizorišče: buffet v Smedeli. Narodil sem črno kavo in se usedel k prazni mizi. Razen mene je bilo v buffetu še nekaj gostov. Med njimi tudi družba treh ljudi, delavcev. Očitno je bilo, da so se pravkar vrnili z dela, čeprav je bila nedelja. Pomenkovali so se o detu in pili vsak svoj kozarec vina. Kmalu sem postal pozoren na mlado natakario. Iz pogovora z nekim možem in njegovo ženo, s katerima se je zelo dobro poznala, sem dojel, da je šele dva dni v tem buffetu. Nadalje, da je bila prej zaposlena v »Taverni«, kjer je bilo po njenem mnogo boljše, ker tam goste niso gledali za dvajset, trideset dni, če jim jih je preveč zaračunala. Medtem pa so tukaj gostje za vsak preveč zaračunani dinar vračajo nazaj in zahtevalo zadržano razliko. Da je to res tako, sem se kmalu prepričal tudi jaz.

Eden izmed zidarjev ji je dal tisočak; obračunala je zapitek in mu vrnila drobšč. Možakar pa je kljub delavskemu videzu in od malte umazanim rokam znal prav dobro računati. Ko se ji je na lep način drznil povedati, da mu je dala nazaj 50 din premalo, ji ni preostalo drugega, kot da mu zabrusi, da ga je že sita (to je ponovila večkrat in v precej visokem tonu). Slavnikov sofer, ki je čakal pred vrati, je hotel ta ogenj pogasiti. Zai je tudi on ugotovil, da ima delavec prav. Tedaj je bila mera polnat Natakaria ce vzel 50 din in jih z vso mladostno energijo za-

gnala na mizo, pri kateri je sedel zidar. Seveda je temu gibu stedila tudi primerna pripomba.

No, naj vam povem, da sem po poti domov ugotovil, da spadam v isto vrsto ljudi, oziroma gostov, kot omenjeni delavec. Pa še nekaj: iskreno vam povem, da mi tega ni žali!

Naj vam posredujem še eno kratko zgodbičo. Grupa štirih ljudi na poti domov se ustavi na križišču v Kozini, da popije kavo. Ko natakaria prinese štiri kave, se na robu ene iz-

med skodelle preko nekaj kvadratnih centimetrov rdečijo pravcata usta. Na drugi izmed skodelle se pa prav tako poznajo občutljivi orisi šminke približno enake kvalitete. Ko smo natakario seznanili, da smo naročili štiri kave brez šminke, je v svoje opravilico dejala le to, da je ona samo natakaria, da ostalo delajo pa »druge ženske«. Razumljivo, da njeni zahtevi, da naj plačamo tudi »kave s šminko«, nismo ugodili, čeprav sta iz solidarnosti ostala dva kolega tudi pustila kavo.

Pogled na levo brkinsko vasico Pregarje, kjer deluje ena izmed najboljših pionirskih organizacij koprškega okraja

Pismo uredništvu Kdo je dolžan skrbeti?

Letošnjo jesen in nastopajočo zimo spremlja skoraj vsakodnevno visoko morje. Med Slavnikom in hotelom Triolav je cesta mnogokrat zaprta, ker je preplavljena, a mnogokrat tudi ni zaprta, čeprav bi morala biti zaprta. Včasih je zaprta le na enem koncu! Očitno je, da zadavna služba pristojnih organov ne teče dobro. Ko sem pred dnevi povprašal pri Upravi komunalne dejavnosti, kdo oskrbuje to cesto in je odgovoren za pravočasna obvestila o stanju vode na njej, so mi pojasnili, da tisto leseno oviro na vsakem koncu postavljajo menda kar miličniki — dobro sem vedel, da jo sicer včasih res postavijo, toda s tem opravljajo tuje delo in dolžnost. Uprava s tem nima ničesar.

Tako menda ne bo držalo. Za red na tej cesti bo odgovorna navedena uprava in z njo seveda občina, ne po postaja Ljudske milice, ki samo nadzira promet in red na cesti, sama pa ne postavlja lesenih pregrad.

Bistvo, kar pa hočem povedati, pa ni v tem, temveč drugod. Sedajle so dnevi kratki, noči daljše. Ali še res ni nikomur od tistih, ki morajo skrbeti za red na cesti, padlo v glavo, da bi na tiste lesene pregrade, kadar je z njimi cesta zaprta, obesil rdečo luč? Voznik motornega vozila zapazi pregrajo šele takrat, ko že skoraj zavozli vanjo. Ali bo treba počakati na kakšno nezgodo?

Morda bi se dalo z malo denarja izvesti to opozorjanje s postavitvijo semaforjev, ki bi bili že od daleč vidni. Kadar bi bila cesta preplavljena, bi gorela rdeča luč, sicer lahko vedno zelena ali utrinajoča rumena. Izvedba bi bila dokaj preprosta in cenena. Morda bi napravil takšna semaforja kak krožek Ljudske tehnike. L. Cafuta

Težave piranskih tabornikov

Pretekle dni je bil v Piranu redni letni občni zbor taborniškega odreda »Sergeja Mašere«. Iz poročil, ki so jih podali načelniki čet in tajnik odreda, kakor tudi iz diskusije je razvidno, da so piranski taborniki sicer pokazali, da obstajajo, da pa njihova organizacija ni mogla pokazati večjih uspehov, ker ni uspela doseči potrebnega razumevanja pri pristojnih forumih in posameznikih v komuni. Pomanjkanje finančnih sredstev je preprečilo nabavo potrebne taborniške opreme in izvedbo taborjenj in daljših izletov, pomanjkanje izkušene vodniškega kadra pa je pre-

prečevalo tudi bogatejše delovanje posameznih vodov oziroma čet v domačem kraju. Zaradi tega je število včlanjenih tabornikov padlo na 127 in še ti se sestajajo neredno; le nekateri vodi imajo preciznejše programe dela in jih seveda tudi izvajajo.

Občni zbor je potekel v znamenju odločnih sklepov, da se taborniški organizaciji v Piranu pripomore k izvajanju njenih nalog, ki so zajete v geslu »S prido k novemu človeku!« Navzoči predstavniki raznih društvenih organizacij so obljubili podporo in sodelovanje pri akcijah tabornikov. Zbrani delegati pa so izvolili nov starejšinski svet in novo upravo odreda, ki po svojem sestavu obeta, da bosta lahko prispevala k poživitvi taborniške dejavnosti v tej občini

ILIRSKA BISTRICA

V Ilirski Bistrici je pričel delovati devetletanski zabavni ansambel, ki je te dni že nastopil s programom domačih, tujih ter narodnih pesmi. Ansambel vodi Alojz Boštjančič. Predvidevajo, da bodo z razširjenim programom lahko kmalu nastopili tudi v drugih večjih krajih.

Kaj pravijo drugod ...

Primorske NOVICE

NOV IZDAJATELJSKI SVET PRIMORSKIH NOVIC

Predsedstvo Okrajnega SZDL Gorica je imenovalo nov razširjen izdateljjski svet Primorskih novic, v katerem imajo svoje predstavnike tudi skoraj vse občine v okraju.

V novem izdateljjskem svetu so: Franc Bajec, predsednik, in člani Milo Vižintin, dr. Rudi Rutar, Josko Humar, Jože Oblak, Inž. Ivo Jelacič, Cvetko Nanut, Jože Jelenc, Marjan Lenarčič, Franc Kante, Stefan Cigoj, Marica Nakrst, Venceslav Makuc, Anton Ladava, Mihael Gomboč, Cvetko Prelovec, Anton Gorjup in Anton Kručil.

Pomurje vestnik

LETOS V KMETIJSTVO VLOZENIH NAD MILIJARDO DINARJEV

Letos so kmetijske zadruge v našem okraju posvetile mnogo pozornosti izgradnji hlevov za govejo živino in svinjakov.

V Pomurju je bilo letos zgrajenih 5 večjih svinjakov za 450 plemenskih svinj, 10 manjših svinjakov za 5 tisoč glav bekonoj in 10 hlevov za krave molznic. Poleg tega so kmetijske gospodarstva zgradila 7 hlevov za 1200 glav mlade živine, kmetijske zadruge pa 9 hlevov za 300 glav pitavice živine. Mimo tega je bilo zgrajenih več manjših objektov, kot so razna skladišča, garaže za traktorje in drugo. Po predračunski vrednosti je bilo za letošnje gradnje v kmetijstvu uporabljenih 640 milijonov dinarjev, za mehanizacijo v kmetijstvu 100 milijonov dinarjev in za nasade 13 milijonov dinarjev.

Bednik

NOV RADIJSKI ODDAJNIK

Pred dnevi je celjska reletna radijska postaja zamenjala dosedanj 50-watni oddajnik z novim, ki ima moč dveh kilovatov in ki ga je izdelala Radioindustrija v Zagrebu. Z namestitvijo novega oddajnika se je znatno povečal krog poslušalcev, zraven tega pa se je zboljšal tudi sprejem oddaj.

DOLENJSKI LIST

SINTER TOVARNA — USPEH ELEKTRARNE V BRESTANCI

Termoelektrarna v Brestanici uporablja v 5000 obratovalnih urah toliko premoga, da je penel težak kar 43000 ton. Vraščanje, kam s tolikšno količino penela, je bilo za kolektivno mučno. Nekdaj so ga spravili v vodo, penel pa je še kalil, uničeval je ribe in vodno rastlinje.

Drugod v svetu izdelujejo iz penela in oremenovih ogorkov gradbeni material. V Jugoslaviji takšne industrije še ni. Počasi so nastajali načrti za sinter tovarno v Brestanici. Proizvodni postopek je enostaven. Iz kotlarne v termoelektrarni bodo penel in ogorke odvzeli v silos, ki bo v neposredni bližini. Iz silosa bodo obne prečevali v 300 m oddaljeno denonilo. Nato bodo ormečali še oremogov praš in odvadke. Obtoča te dovolj v senožetnem oremogovniku, ki je oddaljen le nekaj kilometrov. Ko bo tovarna zgrajena, bo gradbeništvo dobilo vsako leto iz 43000 ton penela 55 tisoč m³ sinterlevih zrn v vrednosti 77 milijonov dinarjev.

OB GOSTOVANJU LJUBLJANSKE DRAME V OBALNIH MESTIH
IN OB PREMIERI V TRŽAŠKEM GLEDALIŠČU

Ameriška črnka in Španec

GROZDNA JAGODA
V SONCU

Ze pred gostovanjem ljubljanske drame z delom črnske pisateljice Lorraine Hansberry »Grozdna jagoda v soncu« smo v glavnih obrisih spoznali delo, ki ga bomo gledali in ki bo pomenilo za kraje našega obalnega pasu prvo gledališko uprizoritev zimske sezone.

Morda so reklamni atributi — superlativi tujih kritikov, lanskoletna Pulitzerjeva nagrada mladi črnski avtorici, broadwayski uspeh, pa London in Pariz — res pripomogli, da je občinstvo tako polnoštevilno napolnilo gledališke dvorane. Toda prav gotovo ves ta zveneči blisc ni soodločil pri toplem sprejemu dela in razumevanju njegove humane poante. Prepričala nas je pisateljica neposredna in prizadeta, toda objektivna pripoved o črnski družini v Ameriki, nekje v južnem predelu Chicaga. Družino razjedajo notranji spori in drobne tegobe vsakdana, toda vsak član najde samega sebe, smisel življenja in pomen borbe, vsi skupaj postanejo trdna celota ob srušenem dotiku zunanega sveta, ki se mu pravi tudi — beli človek. To je brez črno-belega slikanja povedana zgodba iz današnje Amerike, dežele široke demokracije, kjer zakon ne dovoljuje več rasne diskriminacije, toda, kjer še številni verjamejo, da je mogoče ves ponos, poštenje in hrepenenje ljudi kupiti z dolarskim čekom.

Ansamblu osrednje gledališke hiše smo dolžni priznanje za pogum in uspeh, ki ga je dosegel ob tej uprizoritvi. Gotovo je zanimiv podatek, da je bila nedavna premiera v Ljubljani jugoslovanska praznovernba in da so naši slovenski igralci prvi beli ansambel, ki je uprizoril to črno dramo. In kar je najbolj simpatično pri vsem — sicer pa popolnoma v skladu z avtoričinim konceptom — niso sentimentalno prenapeli črnskega problema in ga brutalno obarvali z rasno diskriminacijo, ampak so pokazali črnske ljudi v občeloveski luči, ki z isto močjo osvetljuje vse, ki se znajdejo v krogu socialnega, ekonomskega in moralnega izkoriščanja. Režiser predstave Viktor Molka je bolj prisljublil pristnemu srečnemu utripu »Grozdna jagoda« in manj večini izkušenelega belega gledališčnika, kar bi mu morda narekovalo uporabo režiserskih škarij. Tako delo morda res ni pridobilo na umetniški vrednosti in starnjenosti dogajanja, ohranilo pa je prav zaradi nekaterih navinosti pristen srčni utrip črnega človeka, ki ga usmerja evropska tradicionalnost. Četudi violina

malce zaškripnje, naj le zapoje! In zato nas ne moti, če prvenec mlade črnske pisateljice ni visoka in dognana umetnina, dragocen pa nam je kot veren zapis občutljivega intelektualca, ki meri svet z merili človeškega dostojanstva in pozna družbene vrednote in krivice.

Nam se zdi prav, da je vodstvo Drame uvrstilo »Grozdna jagoda« v svoj repertoar in veseli smo, da smo jo lahko videli tudi pri nas. Se dolgo nam bo ostal v spominu zlasti osrednji lik Walterja v kreaciji MIHE BALOHA — polnokrven, otroško zapleten in prepričljivo dozorel — in umirjena, v življenju težko preizkušena mati Lena MIRE DANLOVE. Vsi so zaigrali like, uglasene na osnovno vodilo in brez nevarnosti za svojo umetniško reputacijo: SLAVKA GLAVINOVA razumevajočo Ruth, MAJDA POTOKARJEVA temperamentno in uporno študentko, ki je brez dvoma nosilka pisateljicinih nazorov, RUDI KOSMAC Nigerijca Josepha kot simbol afriškega črnca, ki se bori za svojo deželo, BERT SOLTAR buznismenskega ameriškega črnca in končno MAKŠ FURLJAN belega človeka. Ta lik je bil tako dokončno izdelan, da je bilo človeku domala nerodno, da je pripadnik tiste rase, ki samoumevno zahteva, da je edina pravica črnih rok, da v potu svojega obraza garajo za blaginjo belih. V manjših vlogah sta nastopila še POLDE BIBIČ in DUŠAN ČIRIČ k. g. Scena, ki je smiselno dopolnjevala črtaško vzdušje, je bila prav tako delo inž. arh. Viktorja Molke.

DREVEŠA UMIRAJO STOJE

Pretekla sobota je bila v Trstu v znamenju stavk. Vsa Italija je bila brez časopisov in poročil raznih agencij, na tržških ulicah pa je prišlo še do drobnih spopadov med policijo in stavkajočimi trgovskimi pomočniki, ki so skušali onemogočiti svojim kolegom-stavkokazom prodajanje v trgovinah. In ko so se živahne ulice uravnale v običajno nočno življenje, je polna dvorana Avditorija s spontanim ploskanjem pozdravila v svoji sredi rojakinjo Elviro Kraljevo, članico ljubljanske Drame. Kot gostja je odigrala eno glavnih vlog v drugi letošnji premieri slovenskega gledališča v Trstu, v dramo španskega pisatelja Alejandra Casane »Drevesa umirajo stoje«.

To delo znanega sodobnega dramatika, ki je bil nekoč intenzivni pravitelj zapuščenke španske vasi skupno z velikim Federicom Garcio Lorco, pa je moral domovino zapustiti, simbolično govori o velikem humanizmu, ki ga moramo uporabljati za srečo ljudi. Ne brez znanega južnjaškega patosa in španske zakoreninjenosti nas po dolgem uvodu popelje v špansko družino, med črno-belo slikane ljudi, kjer se odvija zgodba, na meji med kriminalko in meščansko ganljivko. Vrednost ji dajejo nekateri pisateljevi izostreni pogledi na življenje in na umetnost, prizvok dramatične pretresljivosti pa je v zvrhani meri dodala z interpretacijo babice Eugenie ljubljanska gostja ELVIRA KRALJEVA. Čudovito je zaigrala čudovitega človeka, zaverovanega v svoj rod, v njegovo čast in v svojo rodno deželo.

V glavnih vlogah so nastopili še MIRA SARDOČEVA — prikupna, neklisjevskega topa podoba mladega dekleta, ki se bori za smisel življenja, JOZKO LUKES — zanesenjak, ki z vsemi sredstvi poha ljudi v srečo, in MODEST SANCIN — umirjeni španski bogataš, ki je vedno in v prvi vrsti gentleman. Ta uglaseni kvartet so dopolnjevali v manjših vlogah VALERIJA SILOVA, MIRANDA CAHARIJA, LIVIO BOGATEC (gr. šola) in JULIJ GUSTIN kot prototip zakrknjenega kriminalca. Ljudi iz prvega dejanja, ki nima pravih naprav nobene zveze s kasnejšim dogajanjem, pa so predstavili ZLATA RODOŠKOVA, LELI NAKRSTOVA, STANE RAZTRESEN, EDVARD MAR-

TINUZZI, SILVI KOBAL in ALOJZ MILIC.

Dramo »Drevesa umirajo stoje« je v tržaskem ansamblu zrezirala v ubrano celoto ljubljanska gostja BALBINA BATTELLINO-BARANOVIC, moderno sceno, ki je na majhen oder pričarala videz prostranosti, pa je zasnoval SVETA JOVANOVIC.

Dolgotrajno ploskanje sicer zadržanega premierskega občinstva ob koncu predstave je veljalo v prvi vrsti Elviri Kraljevi in njenemu liku babice.

Dramo »Drevesa umirajo stoje« bomo verjetno videli tudi na naših odrih v prvi polovici januarja. Z. L.

ALI BO ZAINTERESIRANIM STARŠEM USPELO DOBITI DENAR ZA

baletne šole v Kopru, Izoli in Piranu

Kratko posvetovanje v času, ko govorimo o estetski vzgoji, o novih oblikah in o vključevanju mladine v naša društva

Pretekli teden so se pri okrajnem svetu Svobod in PD sestali predstavniki občinskih svetov za prosveto in kulturo občin Koper, Izola in Piran ter predsednik

Novi film, ki ga snemajo v Beogradu, ima sodobno temo in naslov PRVI MESCAN NASEGA MESTA. Mlada arhitektka je naredila načrt za preureditev nekakega mesteca in za rušenje starega središča. Zapletniško ogovarjanje in zaplet, ki jih reši mlad kipar. Film po lastnem scenariju snema Puriša Djordjević. V glavnih vlogah nastopajo Jelena Jovanović, Rade Marković in Ljuba Tadić.

II. salon poezije in glasbe

Prireditve v Kopru in v Piranu — za ljubitelje umetnosti

Zavod »Primorske prireditve« in Glasbena šola prirejata v ponedeljek, 26. 1. m., v Kopru (dvorana Glasbene šole) in v torek, 27. 1. m., v Piranu (sindikalna dvorana) SALON POEZIJE IN GLASBE. To bo v tej zimski sezoni že druga komorna prireditve, na kateri bosta sodelovala recitatorja Klio Maver-Ciuhova (iz šole Marije Vere) in prvak SG iz Trsta Joško Lukež ter violinistka Olga Skalar in pianist Andrej Jare iz Ljubljane. Notranjo opremo Salona je zasnoval akad. slikar Mire Cetin. Ljubiteljem intimnih umetniških izpovedi bo spored nudil domačo in prevodno poezijo, predvsem liriko, v glasbenem delu pa skladbe Verracinija, Paganinija, Ravela, Chopina in drugih. Kot na I. Salonu, bo tudi tokrat ves program potekal »v krogu« ter ob diskretni luči stiliziranih svečnikov, to predvsem zategadelj, da bi bilo s temi zunanjimi, dekorativnimi sredstvi ustvarjeno ozračje pristne intimnosti in kontakta med poslušalci in izvajalci.

okrajnega sveta ter so skupno z vodji baletnih šol v teh krajih razpravljali o njihovem nadaljnjem delu.

Doslej je bil okrajni svet Svobod iniciator in je tudi finančno vzdrževal koprsko baletno šolo in potem še njeni »podružnici« v drugih dveh obalnih mestih. Toda iz skromnih začetkov so postale danes te šole pomemben člen v našem kulturnem življenju. O njihovih uspehih pričajo številni nastopi in celo večerni prireditve, vedno širši krog mladih, ki želi biti deležna te pomembne veje estetske vzgoje, navdušeni starši in naklonjeno občinstvo. Vse to govori, da je treba dejavnost šol še razširiti, kar pa ni mogoče brez pomoči komun, kjer šole delujejo. Pionirskemu delu na tem področju pri nas je treba dati vse priznanje, opravila sta ga ustanovitelja in vodji Vuka in Stanislav Hiti, katerima se je zadnja leta pridružil še Vida Stepančičeva. Toda razvoj gre naprej in terja nove ukrepe.

Okrajni svet zato predlaga, naj bi osnovali za vse tri šole v obalnem pasu upravni odbor, v katerem bi bila po dva predstavnika občinskih svetov Svobod ali svetov za kulturo in prosveto, dva predstavnika okrajnega sveta Svobod in po službeni dolžnosti

umetniški vodja vseh šol Stanislav Hiti. Kar zadeva finančno breme za vzdrževanje šol, bi se le-to porazdelilo tako, da bi okrajni svet še nadalje plačeval vodjo in poskrbel za vsakokratno kostumacijo baletnih prireditev. Na občinskih ljudskih odborih pa je, da bi poskrbeli za prostore za baletne šole, za korepetitorje in drugo.

Predstavniki svetov za kulturo in prosveto na tem posvetovanju so bili za predlog sicer navdušeni, toda obenem so izjavili, da njihove občine ne bodo zmogle teh novih izdatkov iz proračuna. Ob tej kritični točki razprave je grozila resna nevarnost, da bo nadaljnje delo baletnih šol ogroženo. Udeleženci sestanka so zaslužili izhod v roditeljskih sestankih, na katerih naj bi starši pomagali pri reševanju problema, ki se ob vsestranskem sodelovanju prav gotovo ne bo izkazal kot vzelo, ki ga ni mogoče razrešiti. Mogoče pa bodo le tudi na občinskih ljudskih odborih, kjer je prav gotovo najti razumevanje, saj so ga že večkrat dokazali, našli kak izhod. Sicer pa — ves naš razvoj vedno bolj zavrača administrativno ukrepanje in išče sredstva tam, kjer jih tudi ustvarjajo. Naši državljani se tega zavedajo.

Posvet o klubskem življenju v Ljubljani

Pred kratkim so se zbrali na vabilo Sveta Zvez Svobod in prosvetnih društev Slovenije predstavniki močnejših klubov in komisij za klubsko življenje pri

okrajnih Svetih. Posvet je pokazal izredno živahno dejavnost na tem področju kulturnoprosvetnega dela in pokazal na vrsto problemov, s katerimi se srečujejo organizatorji klubov. Največja prednost te vrste kulturne zabave in vzgoje je raznolikost oblik, ki jih prireditelji prilagajajo domačim razmoram — socialni strukturi udeležencev, njih zanimanju in izobrazbi, prostorom, prometnim vezem in podobno. Marsikje so se rezultati intimnega klubskega dela pokazali tudi navzven: na Jesenicah so na primer vzbudili zanimanje za simfonične koncerte, v Velikih Laščah za filmske predstave, malone povsod pa za poslušanje radijskih iger in za ogled televizijskih oddaj s komentarji. Klubi so se pokazali kot uspešna vez med pasivnimi poslušalci in aktivnimi amaterji, med predavatelje pa so uvrstili številne kulturne in javne delavce. Kot najbolj uspešna oblika razgovora se je doslej pokazal intervju, literarne večere in akademije pa so poživili z glasbo in skoptičnimi slikami.

Danes deluje v Sloveniji nad 200 klubov, kar pomeni, da je ta oblika dela prodrla že v dobro tretjino Svobod in prosvetnih društev. Na posvetu so se njihovi predstavniki seznanili s programom publikacij, ki jih zanje pripravljata Prosvetni servis v Ljubljani, zastopniki RTV Ljubljana in »Sava film« pa so jim obljubili izbrpneša obvestila o oddajah ter o novih filmih.

D. T.

Kulturna kronika - na kratko

LJUBLJANA — Jugoslovanski producenti bodo posneli v prihodnjem letu 45 celovečernih filmov. Od tega jih bo 11 s tematiko iz NOB, 26 iz povojnega obdobja, 8 pa bo komedij, od tega ena iz partizanskih dni.

BEograd — Prihodnje pomlad bo v tretji dvorani beogradskega sejmišča prvi triennale likovne umetnosti. Obenem bo še posebna retrospektivna razstava pod naslovom »Pričakovanje iz dobe med obema vojnama«.

LJUBLJANA — V radiu Ljubljana je bila pretekli teden prva jugoslovanska izvedba slušne igre Nemca Alfreda Anderscha ALBINO. V igri nastopata samo dve osebi, nacistični zločinec Kramer in nekdanji angleški obveščevalec. Igrala sta ju Lojze Rozman in Saša Miklave, režija pa je bila delo Hinka Košaka.

LJUBLJANA — V izvedbi zagrebške »Komedije« so poslušali Ljubljančani ameriško glasbeno komedijo »Kiss me, Kate«, tipični musical broadwayske zvrsti. Gostovanje je bilo izredno uspešno.

LJUBLJANA — V republiški ljudski skupščini so na zadnjem zasedanju sprejeli med drugim tudi novi zakon o visokem šolstvu, ki je prvi te vrste v naši deželi. Upoštevali so zlasti smernice Zvezne ljudske skupščine o izobraževanju strokovnih kadrov.

LJUBLJANA — Pretekli teden, 17. 1. m., je slavil naš znani skladatelj Lucijan Škerjanc svojo šestdesetletnico. Mladi naraščaj je postal skladatelj jubilej s koncertom v veliki Filharmonični dvorani, kjer so izvajali med drugim Škerjancov Koncertino za klavir in godalni orkester.

FIRENCE — Te dni je bil tu filmski festival, na katerem so prikazovali 145 filmov iz 35 držav. Jugoslavija se je udeležila festivala s štirimi slovenskimi dokumentarnimi filmi.

ZAGREB — V okviru 100-letnice Hrvatskega narodnega gledališča je gostoval v Zagrebu ljubljanski baletni in operni ansambel, ki je izvajal Kozinov »Ekvinokelj« in Hrističevo »Ohridsko legendo«. Gostovanje so ocenili zelo ugodno.

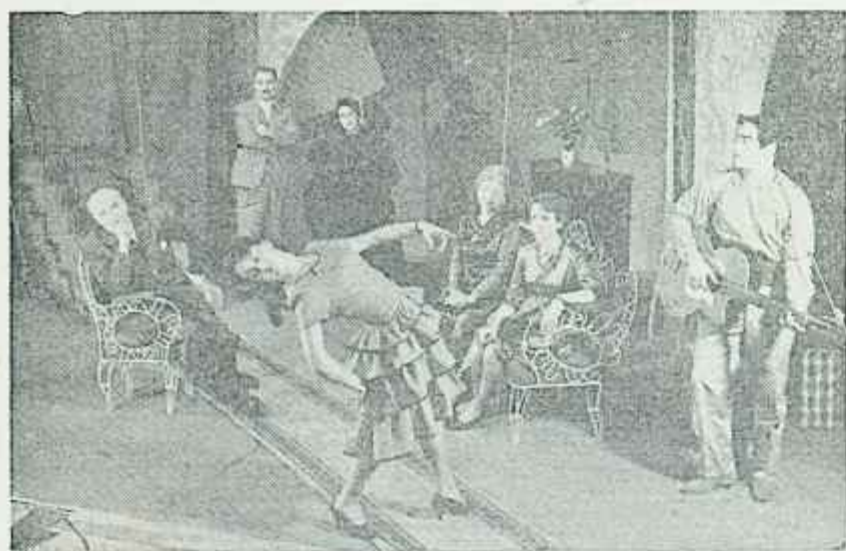
REKA — Narodno gledališče »Ivan Zajc« ima tudi italijansko dramo, ki že petnajsto leto dopolnjuje reški gledališki repertoar, s svojimi predstavami. Te dni je ta ansambel gostoval po manjših in večjih krajih Istre, kjer živi italijanska manjšina. Igrali so dve komediji, ki so ju nastudirali v beneškem narečju. Njihove predstave so gledalci povsod nagradili s prisrčnim ploskanjem.

TRST — O kulturni problematiki in živahni dejavnosti 15 ljudskoprosvetnih društev je na občnem zboru Zveze slovenskih prosvetnih društev poročal tajnik Edvin Svab. V razpravi so govorili, da bi bila potrebna združitve prosvetnih zvez Trsta, Gorice in Beneške Slovenije. Za novega predsednika so izvolili skladatelja Ubalda Vrabca.

LJUBLJANA — Podatki ljubljanske univerze pravijo, da je lani diplomiralo vse leto 74 študentov letos do 1. decembra pa 857, tako da pričakujejo, da bodo imeli letos rekordno število diplom — okrog 900.

NOVE PUBLIKACIJE ZA KLUBSKE VEČERE

Za poživitev repertoarja amaterskih skupin je izdal Delavski oder v Ljubljani vrsto tekstov, ki so primerni za šolske prireditve, klubske večere, literarne krožke itd. Mladinskim skupinam bo dobrodošla predelava Mollerovih SMESNIH PRECIOZ, drugim bo bolj ustrezala Brechtova igra za pouk IZJEMA IN PRAVILO in marsikatera dramska družina se bo seznanila s Shakespearom preko prizorov z rokodejci iz komedije SEN KRESNE NOCI. V pravih so dramski večeri o Brechtu, Shakespearu, Gogolju in Molleru, izbor starega egipčanskega slovstva pa je že izšel.

Prizor iz drame Alejandra Casane DREVEŠA UMIRAJO STOJE v izvedbi ansambla SNG v Trstu z gostjo Elviro Kraljevo, članico SNG Drame v Ljubljani. Tudi režiserka je bila ljubljanska gostja, Balbina Battelino-Baranović. Premiera je bila preteklo soboto v Trstu. Predvidoma bo gostovala tržasko gledališče s tem delom v naših krajih v prvi polovici januarja

★ NOVO NA KNJIŽNI POLICI ★ NOVO NA KNJIŽNI POLICI ★ NOVO NA KNJIŽNI POLICI ★

Kolo škandala se je zavrtelo Karte določijo krvnika

(Odlomek iz romana CLOCHERLE. V prevodu Rada Bordona in v opremi ter z ilustracijami Marijana Vojske izdala založba Lipa v Kopru)

Dan, ko je v cerkvi izbruhnil škandal, je čudovito razcvetela popke sovrastva, ki so že prej bili v njima. Justina Putet je po vsem tem nekako izjavila o Clémentinu Chavaigne, da smrdi kot erknjena podgana. Pri tem ni prav nič lagala: živa resnica je, da so bradavice na Clémentinu koži začele izločevati grozen smrad, brž ko je zagledala svojo zoprotno tekmo, ki je imela z zbiranjem prostovoljnih prispevkov za cerkev tako lep uspeh.

Ko so Clémentino Chavaigne iz gote krščanske ljubezni obvestili, kaj vse se govori o njej, je pod pečatom stroge zaupljivosti povedala, da je v zakristiji zalotila cerkvenega ključarja Coffenava in Justino Putet v zelo sumljivem pomenku. Če naj verjamemo, je Justina Putet izbrabila izredno Coffenavovo gluhost in ga,

GABRIEL CHEVALLIER

Vsa v ognju, obsula s tako nesramno nespodobnimi besedami, da bi se človeku od njih lasje na glavi postavili pokonci. Justina Putet je pri tem spustila z vajeti vse svoje blodne nagone, ki jih je bila Clémentina Chavaigne že zdavnaj razkrinkala.

Ta bistrovidna bogomoljka je najprej dvignila svoj ogorčeni pogled proti nebu, potem pa je svoji sosedi zaupno zašepetala na uho:

»Prav nič me ne bi začudilo, če bi ta Putetovka vrgla oko na gospoda župnika...«

»Draga moja gospodična, kaj vse mi poveste?« odgovori druga, ki jo ob tem obliva sladke drgete.

»Mar ga niste videli, kako ga poči z očmi? Niste videli njenega pogleda kadar se pogovarja z njim? Ta Putetovka ima samega hudiča v sebi. To je liecmerka, ki s svojo požnostjo prikriva svojo pohotnost. Kar zona me obhaja pred njo.«

»Na srečo je gospod župnik svetniški človek...«

»Zares svetniški človek, lahko rečemo, draga moja gospodična. Prav zato ne vidi v Putetinem pretvarjanju nič zlega. Ali veste, kako dolgo je pred nekaj dnevi bila zaprta z njim v spovednici? Osemindeset minut, gospodična! Mar ima pošteno dekletu toliko grehov, da se mora izpovedovati osemindeset minut? Kaj neki naj bi pripovedovala gospodu

župniku? Povedala vam bom po pravici, draga moja gospodična: ščuva ga zoper naš Vest, rajši imam takšno grdo, kakor je Toumignonka, tista ničvrednica! Rekl bioste sveda, da jo je obsedel sam satan, da je kuzla, ki z umazano vonjavo svoje spodnjice vleče za seboj vse moške v našem mestu. Da, prav imate, toda s takšno menšino si je človek vsaj na jasnem. Takšne nimajo dveh obrazov...«

Po vsem tem lahko presodimo, kako je bilo s temi stvarmi neposredno po izbruhu škandala. Na eni in na drugi strani najdemo prvoborce, ki se z zaprtimi očmi uvrščajo bodisi v župnikov, bodisi v občinski tabor. Toda omahljiva množica večine prebivalstva se opredeljuje za vsakega posameznika iz čisto posebnih razlogov. Preden neki človek zavzame določeno stališče, je treba mnogo besed in dosti razmišljanja. Na to, kako se boš odločil, vpliva mnogo različnih razlogov, ki niso že na prvi pogled popolnoma očitni in ki jih človek ne rad prizna. Ljubosumnost je nenehno budna; vnesla bo tih razdor celo v tabor svetobinskih bogomoljk.

Kdo je zmagovalec, Nicolas ali Toumignon? To je zdaj težko reči. O tem bo mogoče soditi šele pozneje, pač glede na to, kako bo prvi ali drugi obvezan in koliko časa bo potreboval za okrevanje.

Poglavito in v skrajni meri pretresljivo vprašanje je: kdo bo plačal vso škodo? Vsekakor Toumignon, zatrjuje cerkvena stranka, ki poudarja, da je smrtonosni udarec svetemu Roku zadal Juditin mož. On pa se brani kot lev. No, in če bi tudi tako bilo?

V prerekanje je vnesel mnogo svetlobe Tafardel. Dal si je namreč natančno opisati ves potek bridkega dogodka in ponoviti vse žalitve:

»Rogonosec, pravite? Nicolas je zmerjal Toumignona z rogonoscem?«

»In to ne samo enkrat, marveč nekajkrat,« so potrdili Larouelle, Torbayon in drugi.

Tedaj so Tafardela videli, kako si je od radosti snel svoj panama klobuk, se globoko priklonil v smeri prazne cerkve in na ves glas izzval poslednje privržence mračnjaštva:

»Gospodje loyalovci, ne bo nam manjkalo smeha, to vam zagotavljam!«

Po mnenju Tafardela, clochemerlovskega učenjaka, je izraz »rogonos-

sec«, vrh vsega javno izrečen, pravi primer kletve, ki prizadeti lahko povzroči hudo škodo, bodisi v pogledu njihovega glasu, bodisi v pogledu njihovih zakonskih odnosov. Toumignon in njegova žena imata potentatem vso pravico, zahtevati od Nicolasa povračilo za vso povzročeno škodo. Če torej župnišče grozi, da bo zoper Toumignona naprtilo pravdo zaradi nasilnega poškodovanja svetnice, se bo Toumignon lahko mirno spustil v pravdo.

»Se bodo že našli ljudje, ki vam bodo stopili na jezik, gospod Pogonosce!« je rekel Tafardel ob slovesu.

Nato se je odpravil navzgor v županstvo, da bi se nemudoma lotil dela. Dogodek v cerkvi mu mora dati gradivo za dva senzacionalna stolpca v »Vinogradniškem biltenu«, ki izhaja v Belleville-sur-Saône. Ob prebiranju tega odličnega lista bo prebivalstvo z zgražanjem zvedelo, kako bi bili zvesti biriči Cerkev kmalu pognali zakonski par dveh poštenih clochemerlovskih trgovcev v ločitev zakona ali morda celo v zločin iz strasti. To je zares nekaj čisto novega!

NOVE knjige

Luc Menaše:

HOLANDSKO SLIKARSTVO

V svojem prvem Likovnem zvezku nam je Mladinska knjiga tokrat povsem upravičeno predstavila najprej holandsko slikarstvo. Malo je naših, ki bi se lahko ponašali s tolikimi in tolikimi slikarji. Zaradi njihovega dela je večja Evropa in je večji ves svet. In o vsem tem nam govori drobna knjižica, Zal, da ilustrativne slike niso barvne reprodukcije.

Spolar-Tavčar:

STANOVANJE

Stanovanje je često izvor našega razpoloženja, osebnega zadovoljstva in sreče, pa tudi nezadovoljstva in nesreče. Zato ni vseeno, kje in kako stanujemo. Kakšno naj bo stanovanje za naše prilike in kakšna naj bo sodobna oprema? O vsem tem govori drobna knjižica, ki jo je te dni izdala Prešernova knjižnica, napisala pa sta jo Spolar in Tavčar. Namen knjižice je, da s svojimi navetki oživlja fantazijo in smisel za lepo ureditev stanovanja pri vseh, ki to žele.

ZADNJI NAPAD

(Odlomek iz knjižne zbirke »Dokazi« 3 — BOLNICA »FRANJA«. V ureditvi dr. Viktorja Volčjaka izdal Zavod »Borec« v Ljubljani)

jutru, 23. marca, prišli preko naše obveščevalne službe iz gorenjskega sektorja. Prišla je vest, da je Svabov in belogardistov kot listja in trave, da preiščejo vsa grmovja in grape. Spravili smo se zadnje ranjence v bunker za obrambo velikega mostu, severno od postojanke, zaprli bunkerje, kjer so ležali nevarno ranjeni in v vsak bunker poslali dva bolničarja s suho hrano ter čakali. Borci so bili v mitraljezkih skalnatih gnezdih, bombaši in brzostrelci so se odnesli sanitetne potrebštine in hrano iz kotline višje med skalovje. Izvidnica na najvišji razgledni točki desnega hriba je odšla zakamufilirana že zgodaj zjutraj na svoje mesto. Vse dopoldne ni bilo nobenega glasu po našem »partizanskem telefonu«. Nenadoma je priletel na barako po »partizanskem telefonu« kamen zavit v tunjo s sporočilom. »Nemci v Zanjčevu, sva prebrala s komisarjem Brusom. S komisarjem sva spravila pod skalnati previs še matere z dojenčki. Čakali smo eno uro. Nič. Ob pol enih je zaživelo po zraku. Dve mini sta se naenkrat razpočili v nasprotnem skalovju. Nastala je grobna tšina. Vse barake so bile izpraznjene. V bivši operacijski sobi sva ostala sama s komisarjem.

»Po minah sodeč, vedo, da je nekaj v grapi.«

»Da.«

»Koliko dni lahko zdržimo?«

»Z municijo, ki jo imamo, vsaj tri dni.«

»Upajmo, da nismo pustili no-

benega prehoda v skalah nebranjenege.«

»Poceni ne bomo padli, vsaj tri sto Nemcev lahko pospravimo, preden pridejo do nas.«

»Sporočil sem zjutraj osebju,« kje je kronika bolnišnice. Vsaj eden bo ostal živ in jo oddal.«

Naši borci so videli iz položajev prav vsak sovražnikov korak. Videli so tudi, da se je pri kmetu Močniku nastanil nekakšen štab. Njegova straža si je napravila na koncu sadovnjaka, ob kozolecu, velik zaklon, na katerega je postavila težak mitraljez. Nemci so se nastanili na naši strani potoka pri kmetih Peru Čufarju in Francu Bevku, neposredno pred bolnišnico so iskali sledi. Preizkušali so smrekice če res rastejo. Luščili mahovje s skal. Dva Nemca sta družino pri gornjih kmetih postavila ob zid in jim s puškami namerjenimi nanje, nekaj govorila. Po brezuspešnem iskanju sta dva Nemca slekla bluzi, se prišla na svoje zdrsnili k hudourniku. Tam sta se nekaj časa prerivala in suvala. Kazalo je, da hoče ta druga druga potisniti v vodo. Slednjč se je le posrečilo večjemu potisniti manjšega na rob potoka. Le-ta je izgubil ravnotežje, a v zadnjem hipu se je oprjel smrekice ob potoku. Popustila je in z njo vred je Nemec telebnil v vodo. Večji se je krohotal. Toda naenkrat se je sklonil, pobrskal s škornji po tleh in že sta obadva jedrno odhitela v štab. Borci v dveh bunkerjih so s svojih položajev opazovali sleherni njuno kretjino in takoj spoznali, kaj jih

je zavzeto, moral bi si ga priboriti nazaj. Gre za mojo čast. Glavo bi tvegaj, če bi se hotel s silo vrniti nazaj. V samotni sem razmišljal o tem. Rad bi še tega rešil. Pošljite me v Orléansville.«

Pošljejo pa ga nazaj v Bossuet.

Kaid predseduje tajnemu sodišču... Noč v baraki. Ze več dni visi sum nad neko ovco v staji. Nekdo je vohal. Dokazi so se nakopičili, preiskava je končana. Krivca imajo v šapah. Porotniki so pogasili luči in legli. Ne spijo. Čakajo na obhod nočne straže, kajti brž ko bo mimo, pride njihov trenutek. Straža se je ta večer zakasnila. Končno posvel seržantova leščerba na postelje. Nič ne odpre oči. Seržant odide in zapre vrata za seboj. V baraki je zdaj črna tema.

Kaid vstane. Preptilje se do konca barake. Pristuhne. Vse je tiho. Kaid previdno poživža. Prišče svečo: tudi na platni senčnik ni pozabili, da bo zatemnil svetlobo. Sedem, osem, bolih mož se pomika med vrstami postelj.

Sodišče je zbrano. V samih srajcah klečijo na tleh. S temi obratimi glavami bi jih človek imel za obsojene, ki bodo imeli kmalu vrv za vratom. Pa so sodniki.

Kaid vpraša s tihim glasom: »Soglasni? Je za trdno Millière?«

S tihim glasom odgovarjajo drug za drugim: »Millière, da. Da, Millière, da. Millière.«

Millière leži v isti baraki. Morda spi, ali pa tudi ne. To ni važno, kajti njega ne bodo klicali.

Sodišče je zbrano. Samo še sklepati so morali.

Naneslo pa je, da je imel Millière prijatelje med sodniki. Ko pride na vrsto, da pove svoje, skuša s tihim glasom in v sami srajci navesti olajšujoče okoliščine. Toda če pravi kaid: »Tukaj odločam jaz, se mora prijatelj podrediti.«

Sodišču bi bilo izpod časti, ko bi izrekl manjšo kakor smrtno kazen. Sodba je izrečena že vnaprej, torej je vse sklepanje prazno. Sklepanje pač zato, ker so videli, da se tako dela. In tako izrečejo smrtno kazen.

Karte določijo krvnika. Kaid ne pride v poštev. Sodba se ima izvršiti naslednji teden. Izvrši se pa vselej.

Lidija Sejfulina:

VIRINEJA

To delo sovjetske pisateljice starejšega rodu je izdala pred kratkim Prešernova družba, delo pa je prevedel Boris Zihari. Zgodba Virineje pripoveduje o kmetki ženski, ki jo je spontano zajel očičujoči vihar Oktobrske revolucije, in je napisana z nenavadno odkritostjo.

Pot v bolnišnico Franjo je vodila tudi po potočni strugi. Knjiga, iz katere objavljamo odlomek, ima številne originalne fotografije zgodovinske vrednosti

Dne 22. marca 1945, zvečer po koncertu v Cerknem, smo dobili kam'ona ranjencev in z njimi vest: »Nemci. A tokrat jih ni bilo tisoč, ampak desetisoče. Nastopale so posebne enote, ki so brezobzirno in temeljito čistile prehode za um k nemških čet z Balkana. Bili smo v strogi pripravljenosti. Tudi vsem našim oddelkom smo sporočili, naj se pripravijo na veliko, a poslednjo ofenzivo. Oddelek »C« se je na gozdnatih tleh lahko gibal, oddelek »A« pa je imel za primer nevarnosti pripravljene podzemski bunker. V centralnem oddelku smo že nekaj dni prej urejali dohode. Pri mostu ob potu, kjer smo se spuščali k hudourniku in kjer je bil gm odgrnjen, smo namestili perlnik. Opozorili smo gospodinjico Čufarjevo in Bevkovo, naj ob nemškem prehodu tu pereta perilo, da ne bi nihče sumil, da se v skalnatih gorah kaj skriva. Razmehčano pot, ki je držala do razdrtega mlina, smo zravnali in posadili z mahom, travo in cvetlicami. Nikjer ni smelo biti sledu težkih čevljev. Vse kamne v hudourniku, zgajene od neprestano nošenja, smo razmetali in prevrnili. Pesek ob njem, kamor se je le za nekaj korakov utrgala steza iz vode, smo pregradili in po-

lili z vodo. Na stezah, ki so ostale od ustanovitve bolnišnice, smo presajali smrekice in grmičevje. Nekaj dni pred dokončno vestjo, da je ofenziva že na gorenjski strani, so budne oči vodstva bolnišnice in osebja iskale sledi, ki bi utegnile Nemce napotiti k nam in odstranili smo še tako neznatne sledove. Javko številka dve, ki je bila v Logu pri Metodu Mlekarju, smo premetili v nasproten hrib v gozd.

Dne 23. marca zjutraj smo dobili vest, da so Nemci še kako uro hoda oddaljeni od nas. Ra-

Dr. FRANJA BOJC-BIDOVEC

njence smo iz barak spravili v tri bunkerje. V postojanki smo tedaj imeli sto sedem ranjencev in bolnikov in tri matere z dojenčki. Ena je rodila prejšnjo noč in pripeljal so je s prejšnjim kmečkim vozom izpod Blegoša. Iz štaba korpusa je prišel pred ofenzivo Pero Alfrjjevič, ki je bil kot ozdraveli ranjencev po nevarnem strelu v trebuh nesposoben za daljšo pot. In še tri mlade ranjence poleg sto sedmih naših, ki so bili nesposobni za daljšo pot, so nam poslali iz divizijske bolnišnice, trije pa so v ranem

bolnišnici, trije pa so v ranem

OB LETOŠNJEM DNEVU JUGOSLOVANSKE LJUDSKE ARMADE

Rama ob rami za lepše življenje

Ob Dnevu JLA se je naš reporter razgovarjal s polkovnikom JLA Jožetom Jakominom, ki je dal nekaj podatkov o življenju in povezovanju vojakov z družbenim dogajanjem.

Med mnogimi oblikami sodelovanja pripadnikov JLA z drugimi državljani so najbolj značilne naslednje:

1. JLA je zrasla iz ljudstva in njene naloge so v skladu s težnjami in željami jugoslovanskih narodov glede ohranitve nedotakljivosti državne meje in graditve socializma v domovini;

2. Pripadniki JLA so člani vseh političnih in družbenih organizacij na področju, kjer opravljajo svojo službo in z vso prizadevnostjo pomagajo reševati politične in gospodarske probleme komun;

3. Mladi vojaki se ne seznanjajo samo s sodobnimi vojaškimi veščinami, pač pa se izobražujejo tudi v kulturno-prosvetni in moralno-politični smeri, da bi se po zaključku odsluženja kadrovskega roka čimprej uspešno vključili v javno življenje.

Zato so tudi podoficirji in oficirji naše armade na Primorskem med aktivnimi člani občinskih in krajevnih vodstev SZDL, ZK, ZB, LMS, telesnovzgojnih in športnih organizacij in v raznih svetih družbenega upravljanja. Mnogokrat so tudi med predavatelji v podjetjih, na vasi in med šolsko mladino in tolmačijo probleme iz najrazličnejših vej družbenega življenja.

Prav nič manjšega pomena ni sodelovanje vojaških in mladinskih kolektivov na kulturnem in športnem področju. V komunah koprškega okraja je bilo letos 24 športnih srečanj, vojaška godba je priredila 40 koncertov, vojaški kolektivi so organizirali 10 javnih kulturno-umetniških predstav in klubi JLA številne skupne zabave mladih vojakov in starešin ter mladincev in mladink na podeželju. Na tak način prihaja do zblizevanja med ljudstvom in njegovo vojsko, kar je zelo redek primer na svetu.

Ceprav je osnovna naloga pripadnikov JLA, da se seznanjajo s sodobno vojno tehniko in se splošno politično izobražujejo,

najdejo še vedno dovolj časa za pomoč pri gradnji komunalnih naprav in drugih gospodarskih objektov. Tako so letos med drugim v 7 tisoč prostovoljnih delovnih urah na reki Vipavi dogradili dva mosta, pri čemer so praktično dokazali, kako obvladajo teoretično znanje o mostogradnji in istočasno pomagali prebivalcem postaviti dva pomembna gospodarska objekta. Nadalje so pomagali graditi cesto na Učko, popravili cesto na Nanosu in se celo udeležili gradnje ceste med Litižo ter Zagorjem. Pri vseh teh delih so opr-

lovnih ur. Pomagali so tudi pri žetvi, košnji in spraviljanju kmetijskih pridelkov tistim zadrugam, ki jim je primanjkovalo delovne sile. Pri takšnih akcijah so samo v spodnjem delu Primorske v 25 tisoč delovnih urah nudili izdatno pomoč kmetijstvu, ki bi lahko imelo zaradi pomanjkanja domačega kmečkega življa večmilijonsko škodo.

To so le drobci iz življenja naših vojakov, ki so izven vojašnic tesno povezani z dogajanjem bližnjega prebivalstva, z njegovimi gospodarskimi, političnimi, kulturnimi in socialnimi problemi. Se mnogo pa bi lahko zapisali o oblikah sodelovanja na pobudo občinskih in okrajnih oblastnih in političnih vodstev in o pozornosti ter ljubezni, ki jo kažejo državljani pripadnikom JLA.

Polkovnik Jože Jakomin

Dezinsekcija orožja

vili okrog 100 tisoč prostovoljnih delovnih ur.

Pri gradnji vodovoda kombinata Kras v Neverkah in drugih komunalnih objektov na Pivškem so vojaki prispevali 1200, pri pogozdovanju kraških goličav pa najmanj 1300 prostovoljnih de-

kolozov naših vsakdanjih želja in potreb se zlepa ne vidi konca. Pred leti smo postavili komunino in ji v dneveni red življenja enodušno naložili dolžnost, naj se v našem času, sredi nas in ob podpori vseh občanov ustvarjalno spoprime s stoterimi družbeno političnimi nalogami, ker čas zahteva mnogo novega, napredek. Včasih se človeku zazdi, da je naš optimizem brezmejen, toliko se učimo in toliko vsevprek gradimo za jutrišnji dan.

Ker vidimo perspektivo. Nekje pa smo vendarle polo-vičarsko dojele družbeni koncept komunne, ki se temu perspektivnemu razvoju postavlja na čelo, ga usmerja in vodi. Zgodi se namreč, da se kdaj, menda zaradi

Vesela zabava z mladimi prijatelji

MI IN KOMUNA

Krajevni samoprispevek

naše sebičnosti, začutimo od nje oddvojeni. In tedaj sami sebe pojmujejo kot eno ter komunoto kot nekaj drugega.

Primerov, ki to dokazujejo, ni malo, a omenimo le enega. Primer krajevnega samoprispevka.

Bila so leta, ko so na zборе volivcev prihajali ljudje in terjali od komunne sredstva. Za popravilo vodovoda, ceste, vaške poti, za zgraditev doma, šole, razsvetljave in kdo bi našteval še vse potrebe, ki jih v vsej svoji pestrosti zahteva današnji razvoj na vaseh in v mestu.

Občinski ljudje pa so vrtali, prereševali to proračunsko partijo in ono pozicijo, iskali so, kje bi se mogel izcimiti še kak dinar, da bi ugodili številnim neplanimiranim potrebam občanov, ki so dolgo vrsto let čakali, da bo njihove drobne, vendar pomembne probleme rešil »kdo drugi«.

Ponekod čakanju kljub njegovi nedonosti ni bilo konca. Pa so ljudje le uvideli, da je treba najti izhod iz zadrege drugje. Spoznali so, da leži ključ za reševanje krajevnih problemov med njimi samimi, da se občina bori s premnogimi važnimi vprašanji, da bi zmogla s sredstvi poseči v vsak najmanjši vaški problem.

Pot do tega spoznanja ni tekla pozosod gladko in še danes ni malo onih, ki zatrjujejo, da svojo obvezo do komunne izpolnjujejo z davkom in da je zato skupnost dolžna reševati tudi vse njihove krajevne probleme v zameno.

Pa pustimo redke primere ob strani in se raje spomnimo številnih poročil v krajevnem tisku, ki zadnja leta čedalje pogosteje obvešča o prizadevnosti celih vasi, zaselkov, mestnih četrti. Krajevni samoprispevek jim je postal sredstvo, s katerim so se resno lotili rešitve marsikaterega krajevnega problema.

Občani so začeli bolj širokogrudno odpirati denarnice. Ta s prostovoljnimi delom, oni v materialu, tretji s prevozi, vsak prispeva po svojih močeh. In rezultat tega so številne nove poti, dvorane, vaški klubi in še marsikaj drugega. Spoznanje, da so sredstva ob primerni dobri volji na mestu, je končno do neke meje zavrla val prošenj in vsakodnevnih obsipavanj naslovljenih na občinski proračun, ki vsega vendar ne zmore. V sebi smo začeli prebujati spoznanje, da moramo v prid napredka svojega kraja tudi sami kaj prispevati.

Prebivalstvo na zborih volivcev in posameznih zborovanjih krajevnih organizacij SZDL iz leta v leto konstruktivneje pristopa k mobilizaciji vseh razpoložljivih sredstev in sil na terenu. In temu primerni so tudi delovni rezultati. To vedo najbolj v Prestranku, v Zagorju, Velikem Ubeljskem, v Tomaju in še marsikje drugje, kjer so se že predčasno otresli pretiranih iluzij, da jim zmore ločeno od njihove pomoči zgraditi pot, kanalizacijo, kino ali razsvetljavo kdo drugi.

Predusem je bilo slišati mnogo koristnih pobud v tej smeri na zadnjih konferencah krajevnih organizacij SZDL. Ni dvoma, da bo dobra volja rodila koristne sadove in da bo tudi krajevni samoprispevek po svoje postopoma pomagala zabrisati nekoristno razločevanje med komunoto in nami, ki smo del nje same. (ma)

Prihodnje leto v Aeroklubu

Minuli teden so aktivni člani aerokluba v Postojni na svoji seji sprejeli program dela za prihodnje leto.

Klub bo s svojo letalsko in padalsko šolo ter letališčem deloval kot »športni letalski center okraja Koper«. Tako bo v prihodnji sezoni organiziral več padalskih in letalskih tečajev, predvsem za koprsko in piransko mladino. Aeroklub je v te namene že obnovil in preuredil prostore za bivanje tečajnikov. Predvideva se, da se bo v prihodnjem letu izšolalo približno 50 pilotov-jadralcev, ki bodo naredili okrog 1.300 poletov. Starejši jadralci bodo posegali po višjih odlikovanjih, dva celo za srebrnim »C«, za katerega jim manjka še polet v dolžini 50 kilometrov.

Padalska sekcija bo nadaljevala s svojimi letošnjimi uspehi. 50 padalcev se bo šolalo v začetniških in raznih nadaljevalnih tečajih. V programu imajo 90 skokov.

V motornem letenju se bo izšolal en pilot, 15 starejših bo imelo redni trening. Aeroklubu bosta nudila gmotno pomoč Zvezni odbor in Letalska zveza Slovenije.

Aeroklub bo tudi v prihodnje posvetil vso skrb delovni in množični modelarski sekciji. V programu imajo, da se bo ta sekcija klubske dejavnosti osamosvojila. Organizirali bodo v okoliških šolah modelarske grupe. V večjih krajih (Hirski Bistrici, Pivki, Prestranku itd.) namerava

klub organizirati modelarske pododbo-re. Tako bodo v to dejavnost vključeni res vsi, zlasti pionirji, ki se zanimajo za to športno dejavnost. Svoje dosežke bodo lahko pokazali na drugem prvenstvu modelarjev okraja Koper, ki bo v prihodnjem letu.

Iz tega je razvidno, da si je Aeroklub zadal velike naloge v prihodnjem letu. Vse to bo terjalo večje finančne izdatke, zato se je predračun za prihodnje leto nekoliko dvignil. Potrebovali bodo tudi stalnega mehanika, ki bo oskrboval letalski park. Zato bo klub napravil več reklamnih poletov. Sodeloval bo na raznih proslavah itd. Saj se podjetja, ustanove in organizacije vedno v večji meri poslužujejo letalske reklame, ki je učinkovita in cenena. Tak način propagande je pri nas še premalo v rabi, zlasti v turizmu. — amor

Razgibano in pestro

Taborniška organizacija v Pivki je bila ustanovljena pred sedmimi leti na gimnaziji. Število članov je stalno naraščalo. Leta 1956 je bil ustanovljen Krpanov odred, ki je zbral v svojo sredo vso pivško mladino. Vedno se je moral boriti s težavami, posebno v zadnjem času ni bilo delo preveč uspešno.

11. decembra je bil občni zbor, na katerem naj bi proučili vzroke neuspeha v preteklem letu. Glavni vzrok neuspeha je nezainteresiranost starejših članov in odhod članov odredove uprave iz Pivke. Drug problem je pomanjkanje prostora za sestajanje. V poročilu so govorili o slabem razumevanju in podpori organizaciji ZKS in SZDL. Vodilni člani Odreda so očitali tabornikom nedelavnost.

Enota v Pivki šteje 113 članov. V preteklem letu so imeli vrsto prireditvev in akcij. Zaradi pomanjkanja prostorov je bilo tudi število sestankov precej manjše kot druga leta. Vodovih sestankov je bilo v preteklem letu 85 s 1123 udeleženci, medtem ko je bilo četnih in odredovih zborov le 7 s 465 udeleženci. Število izletov je bilo enako lanskem, kjer

so trenirali razne discipline taborniškega mnogoboja. Februarja so izvedli odredovo prvenstvo v šahu v klubu »Svobode«, nadalje so se v tej disciplini pomerili z ekipo osnovne šole ter ekipo tabornikov odreda »Kraških vihar-nikov« iz Postojne. Tekmovali so tudi v košarki z ekipo garnizona JNA. Mlajši taborniki so spomlad priredili v Pivki taborniško igro »Ilegalec«, deset tabornikov pa je izvedlo pred taborjenjem tridnevni pohod po partizanskih poteh do Cerknškega jezera. Med potjo so polagali na spomenike šopke cvetja. Tudi okrajnega taborniškega mnogoboja se je odred udeležil, čeprav bolj skromno. Vzrok temu je nekoliko neprimeren rok. Zato so se udeležili v tej disciplini le mlajše ekipe. Najuspešnejša akcija je bilo 20-dnevno taborjenje, ki se ga je udeležilo 56 članov.

Na občnem zboru so tudi razpravljali, kako bi pritegnili čimveč ljudi v organizacijo, kakšne naj bi bile oblike dela, o disciplini, sodelovanju z drugimi organizacijami in o izvedbi okrajnega mnogoboja.

Jadran Hreščak

Novo revije

RODNA GRUDA, november 1960

Iz vsebine:
Mile Klopčič: Ob 15-letnici 23. novembra (pesem); Proslava 40. obletnice koroškega plebiscita v Celovcu. Tone Seliskar: Pismo Kernovi materi (pesem). Mile Pavlin: Pokošeno cvetje. Vida Brest: Droben spomin iz partizanskih dni. Franc Anderlech: Hvala za gostoljubje! -ač-: Pri Pivki velika kokošja farma 100.000 kokoši; Kombinirana setev. Edi Kovše (Belgija): Staršev sem slovenskih sin... Pedro Raul Kobila (Argentina): S čustvi hvalečnosti se oziram proti domovini svojih staršev. Po domači deželi. Cv. A. Kristan: Ob 50-letnici ustanovitve Jugoslovanske socialistične zveze. Matevž Hacer: Narodni običaji in posebnosti na Notranjskem. Spominji so pa ostali. Kulturni zapiski. Kaj delajo naši na tujem. Evgen Bergant: Lepi uspehi naših športnikov. Franc Bevč: Kresna noč (nadaljevanje). Mladi rod: Pastirček — istrska pravljica (nadaljevanje).

Mladi vojak-smučarji

NOVI IN STARI IZDELKI NAŠE PREHRANBENE INDUSTRIJE

Kaj pogrešamo v naših trgovinah

Kratka vest v nekem beograjskem časopisu, da sta se pojavila na tržišču zmrazjena zelenjava in sadje, me je spomnila, da so to nekoč prodajale tudi naše trgovine. Naša Hladilnica pri Dekani zdaj tega nima v svojih skladiščih in zato ni pričakovati, da bi za noveletne praznike lahko presenetili družino s svežim graham ali jagodami. Seveda to ni stvar Hladilnice, ampak naše trgovine.

Nadomestilo za svežo zelenjavo in sadje pa so v »mrtvi«, zimski sezoni tudi razni izdelki naše prehranbene predelovalne industrije. Domala vsak dan lahko zasledimo v časopisju vesti o tem ali onem novem proizvodu. Toda žal mine precej časa, preden se te stvari pojavijo v naših trgovinah. Temu pogosto niso krive objektivne težave, pač pa neelastičnost in premajhna skrb odgovornih v trgovini, da bi zadovoljili potrošnike.

Naštel vam bomo nekaj novih izdelkov naših tovarn, ki skušajo olajšati delo in skrajšati čas gospodinjam pri pripravi hrane. Sami presodite, kolikovo tega dobiti že v naših trgovinah:

Tovarna za konzerviranje »Prima« v Kikindi izdeluje razen

konserv graha, stročjega fižola, kumaric, paradižnika, paprike in raznih solat zdaj še sesekljano suho zelenjavo in zelenjavo v prahu. Embalirajo jo v polietilenskih vrečkah.

Možnost proizvodnje suhe zelenjave proučujejo tudi v tovarni »Kalinke« v Varaždinu in pravijo, da jo bodo lahko poslali na tržišče 200 ton letno. Do zdaj je izdelovala tovrstno zelenjavo le tovarna v Smederevski Palanki, in sicer za potrebe tovarn, ki izdelujejo juhe v vrečkah.

Novo vrsto juhe »Argo-special« gotovo že poznate. Izdeluje jo Delamaris v Izoli. Juha ima namesto običajnih testenin kot dodatek zmrvljeno meso. Kombinacija obeta za prihodnje leto potrošnikom sladoled in sadje v prahu. Nove koncentrate goveje juhe so pripravili tudi v novosadski tovarni »Vojvodina«.

Hladilnica »Šapčanka« je prinesla na tržišče majhne pakete solat iz kislih kumaric, paprike, mešane zelenjave in dve vrsti kaviarja. Ti izdelki so v polietilenskih vrečkah — kar seveda vpliva na ceno — in so narejeni iz posebnih vrst zelenjave. V tej zvezi gre omeniti še beograjsko Hladilnico, ki je začela s polgotovimi jedmi iz zelenjave.

Poročajo tudi, da so pokazale gospodinje prav posebno zanimanje za prave domače rezance Zivilske industrije v Kamniku. Rezance delajo iz jaje in ostre bele moke.

Dubrovniško podjetje za ulov in predelavo rib »Jeklan« je prišlo na trg s konzerviranimi jedilnimi školjkami v posebni omaki, zdaj pa še pripravljajo školjke v oljvnem olju. V isti tovarni poskušajo s predelavo oliv brez pešk, napolnili pa jih bodo s sardelno pasto. To bo posebna ribja specialiteta.

Beograjsko pekarsko podjetje »Soko« se je pojavilo s posebnimi vrstami vitaminiziranega peciva — Opatija, Vinški prepečeneč, Kokosovi poljubčki in drugi. Nekateri od teh imajo v 1 kg tudi 2.850 kalorij, kolikor potrebuje odrasel človek ves dan.

Zanimiva je še vest iz Beograda: za tiste gospodinje, ki niso imele časa za pripravo zimске štrambe, so pripravili trgovci posebne zavojce, ki jih imenujejo »paket-zimnica«. Tu so izdelki varaždinske tovarne »Kalinke« s kompletom konzervirane zelenjave in sadja in izdelki klavnice »Graničar« iz Vrčca, ki je na domač način pripravila prekajeno meso ter ga prodaja 30% ceneje kot mesarije in trgovine.

Pomeni ta pečat neko skrivnost...? Ne, — tu gre za jamstvo izredne kvalitete. OSKAR — je jamstvo za dobro kvaliteto in cena —? Prepričajte se pri nakupu!

Dodatno opozorilo: Zbrane športne sličice pošiljajte tudi vnaprej na naslov tovarne Zlatorog Maribor!

NAŠI VZGOJNI PROBLEMI — NAŠI VZGOJNI PROBLEMI — NAŠI VZGOJNI PROBLEMI — NAŠI V

Otrokovo čustveno doživljanje

Doba otrokova vrta in prva šolska leta

(Nadaljevanje in konec)

Tu je torej preprosto kolektivno življenje, ki ga navaja na razumevanje drugih oseb — začne se mu razvijati socialni čut; otrok spoznava, da se njegove zahteve pojavljajo z enako silo kot zahteve svrstnikov. Otrokov egocentričen doživljanje na svoji moči. Vsakodnevni doživljaji ga poučujejo, da v vrtni ni lepo, če vsi vztrajajo na svojih zahtevah. Naš triletni otrok sicer že pozna boj in tekmovanje (boj z očedom, tekmovanje z brati), vendar ju sedaj doživlja na enakopravnem polju. Po vsem tem lahko trdimo, da otroški vrtec razvija otrokom lastnosti, ki so nujni pogoj za družbeno življenje. Razumljivo je, da so te lastnosti že začetne in tvorijo osnovo nadaljnjemu razvijanju in pridobivanju socialnih potoz, saj se človekova osebnost le postopoma razvija.

V otroškem vrtnu so konflikti med otroki sorazmerno redek pojav, ker je njihov čustveni svet omejen, žive še skoraj sami zase. Možnosti spopada sicer obstajajo, jih je pa zelo malo. Pozneje — v osnovni šoli — se interesi in želje razširijo, zato so nesporazumi številnejši.

Otroški vrtec ni važen samo za otrokov čustveni in moralni razvoj, ampak tudi za njegov intelektualni razvoj, zato je treba otroka primerno zaposliti.

Ob otrokovih prvih korakih v življenju se moramo vprašati, kdaj so ti relativno najlažji in povzročajo najmanj težav v čustvenem razvoju. S temi vprašanji se je ukvarjal angleški psiholog Bowlby. Po njegovih izsledkih je ločitev okrog petega ali šestega meseca starosti najlažja. Mater mu lahko nadomešča druga oseba, glavno, da je skrb zanj individualna. Od šestega meseca do tretjega leta pa je materina bližina otroku potrebna — pretežni del dneva mora preživeti ob materi. Brez nje se otrok čuti v nevarnosti. Daljša ločitev — recimo šest mesecev — lahko povzroči težave v čustvenem razvoju, popolna ločitev pa je lahko usodna za otrokov razvoj. Po tretjem letu postaja otrok samostojnejši, zato je lahko mati odsotna ves dan ali celo več dni. Možna je vključitev v otroški vrtec. Ločitev za daljše obdobje je možna šele po šestem oziroma sedmem letu starosti, sicer pa so možne težave tudi v tem času, če otrok ni hodil v vrtec, če je to zanj prva ločitev. To izgleda nekoliko nenavadno, protislovno, vendar moramo razumeti, da se otrok po tretjem letu sicer osamosvaja, a hkrati tudi navezuje na mater oziroma na starše. Če mu torej nismo nudili priložnosti, da bi realiziral biološko nujnost, mu bo vstop v šolo predstavljal težavo.

Angleški psiholog trdi, da so pre zgodaj ali ob neprimernem času od staršev ločeni otroci napadljivi, uporni, ostri in kažejo antisocialne znake, kot so krada in potep. Ti otroci so večkrat tudi čustveno neuravnoteženi in neprizadeti in se ne morejo navezati na drugo osebo. Tem potezam se včasih pridruži še umski zastoj, ki pa je navidezno, ker ne izvira iz umske nerazvitosti, ampak iz čustvenih težav.

Vstop v šolo je za otroka težavnejša ločitev kakor pa odhod v vrtec. V šolskem okolju nastajajo nove čustvene situacije, nove zahteve. Razredno življenje zahteva disciplino, izvrševanje dolžnosti, otrok si mora razviti psihomotorne spretnosti. Solarček se bo le počasi prilagajal kolektivnim zahtevam. V začetku jih bo sprejemal predvsem zaradi avtoritete, čustvene navezanosti do staršev in učitelja. Vseeno šolsko leto pomeni povečanje težav, vendar ne toliko zaradi učne snovi, ampak zaradi motivacijskih činiteljev, kot so učni uspeh, posnemanje in tekmovanje. Vsi enotno delujejo na otroka in ga spodbujajo. Solarču ni vseeno kakšen uspeh doseže, zato posnema in tekmuje s sošolci. Paziti moramo, da se vzporedno s tekmovanjem razvija tudi sodelovanje, sicer je nevarno, da se otrokova aktivnost usmeri v stremuško. Ra-

PREBERITE TUDI TO MALA POTROŠNIKOVA KNJIŽNICA

Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani je sklenil, da z zaključnim letošnjim letnikom prenosa izdajati list »Sodobno gospodinjstvo«. Zavod je mnenja, da naš pospešeni razvoj zadnjih let terja skladno z oblikami stanovanjskih skupnosti in raznih služb podružbenega gospodinjstva tudi nov list. Tako bo začela v kratkem izhajati »Stanovanjska skupnost«, kot slovenska izdaja zveznega časopisa »Stanbena zajednica«, prej »Porodica i domaćinstvo«.

Naš Zavod pa želi z dosedanjimi naročniki »Sodobnega gospodinjstva« obdržati stike in jim še nadalje svetovati in pomagati pri praktičnih potrebah vsakdanjega življenja. Zato je uredniški odbor sklenil, da začne izdajati v letu 1961 posebno knjižno zbirko z naslovom MALA POTROŠNIKOVA KNJIŽNICA. V tej zbirki bo izšlo med letom 6 knjig, ki bodo obravnavale strokovna vprašanja s področja osebne in gospodinjske potrošnje. Letna naročnina za celotno zbirko je 1500 din in se lahko plača v treh obrokih. Za nenaročnike bo cena precej višja. Knjižice bodo naslednje: EKSPRESNE VEČERJE, DANASNJE TKANINE, ALI ZNAM STANOVATI, IMAMO GOSTA, JEDI — KI NE REDE, KORISTNA RAZVEDRILA. Program torej obeta vsebino, da bo vsaka knjižica dragocena v našem sodobnem gospodinjstvu.

Zadnji številki revije »Sodobno gospodinjstvo« je priložena naročilnica za novo knjižnico, ki jo izpolnite in pošljete Centralnemu zavodu za napredek gospodinjstva v Ljubljano.

BERITE IN SIRITE

»SODOBNO GOSPODINJSTVO« 9—10/1960

Pravkar je izšla dvojna 9. in 10. številka »Sodobnega gospodinjstva«. Vsebuje št. strani zanimivega in poučnega branja s področja gospodinjstva in potrošnje.

Ze takoj v začetku beremo o zanimivem sklepu Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva, da bo po posebnem poslovniku in na osnovi preizkušenj pričel podeljevati kvalitativni znak industrijskim izdelkom za individualna in razširjena gospodinjstva. Številka prinaša tudi v celoti besedilo poslovnika o podeljevanju priporočilnega znaka.

Dalje prinaša revija referat predsednika sveta za šolstvo tov. Vladka Majhna o organiziranju in delu šolskih kuhinj.

Referatu sledi članek o vlogi tehnike v gospodinjstvu v času, ko servisi stanovanjskih skupnosti prevzemajo vedno več gospodinjskih del.

Zelo dobrodošlo bo bralcem članek z navodili za priključek na električno omrežje, ker nepravilni priključki povzročajo škodo v stanovanjih kot tudi na celotnem omrežju.

Gospodinje bodo vesele prispevka o novi vrsti posode, ki se je zadnje čase pojavila na trgu in ki omogoča varčevanje z elektriko.

Zanimiv je ilustriran članek o prehrani in novih stanovanjskih gozdarstvih delavcev na Goriškem.

Članek s pripombami o prodajanju živih navaja celo vrsto nepravilnosti, ki se zaradi malomarnosti in neznanja pojavljajo v prodajalnah z živinami.

S področja prehrane objavlja revija slikovna poročila iz novih ljubljanskih gostinskih obratov, poročilo o preizkušanju sadnih sokov na eni ljubljanskih šol, članek in rezultate preizkušanj z zavitim mesom, članek o piščančih farmake vzreje ter rezultate preizkušanj industrijskih biskvitnih listov.

Obleka za večerne prireditve. Njen okrasek je pentlja v pasu in droban obesek ob rami

V pripravah za praznovanje Novega leta

NOVOLETNA POGAČA

1/2 l mleka, 1—2 dkg kvasa, 50 dkg moke, 3 žlice sladkorja, 6 dkg surovega masla, margarina ali olja, sol, 2 jajci, 6 dkg rozin, 2 dkg orehov, ščep janeža.

Kvas razdrobimo v žlicah mlačnega mleka in v žlici sladkorja ter postavimo na topel prostor, da vzhaja. V skledo presejemo moko, ji dodamo vzhajan kvas, ostalo mleko, masčobo in rumenjaka. Vse dobro zmešamo in stepamo 10 minut. Stepeno testo pokrijemo in pustimo vzhajati. Vzhajano stremo na desko, vgnemo vanj rozine, orehe in stolčen janež. Iz testa napravimo dva hlebčka, ki naj ponovno vzhajata. Vzhajana damo na pomazano ploščino z jajcem, trikrat prerežemo navkriž in pečemo v srednje vroči pečici.

NOVOLETNI PUNC

1/2 kg sladkorja, 11 močnega ruskega čaja, sok dveh limon, 1 l rdečega vina, malo rumna, limonina lupinica in nekaj klinčkov. Vse skupaj dobro zmešamo, nazadnje prilijemo vreč čaj in naglo segrejemo, da je pijača zelo vroča in takoj serviramo.

OBROČKI ZA NOVOLETNO JELKO

Testo: 20 dkg moke, 1/2 pečilnega praška, 10 dkg sladkorja, 1 zavitek vanilnega sladkorja, 1 jajce, 10 dkg surovega masla ali margarine; malo marmelade.

Obilje: 10 dkg čokolade, 2 dkg surovega masla, 20 dkg sladkorja in 2 dl (približno 14 jedilnih žlic) vode.

Moko zmešamo s pečilnim praškom in presejemo na desko. V sredini napolnimo luknjo in damo vanjo sladkor, vaniljin sladkor in jajce, ter vse dobro zmešamo z enim delom moke v gosto kašo. Na vrh te zmešamo na kose mrzlo maslo, ga pokrijemo z moko in vgnemo naglo iz sredine navzven testo, ki ga, če lepi, postavimo za nekaj časa na hladno. Nato testo tanko zvaljamo, izrežemo obročke, ki jih polagamo na ploščino. Pečemo jih približno 10 minut v zelo vroči pečici. Ko so ohlajeni, jih postavimo po dva in dva in namažemo vmes z marmelado.

Za obilje omežemo v vroči vodi ali sopari čokolado in maslo in dobro umešamo. Sladkor in vodo skuhamo, da se potegnejo majhne kapljice z nitkami ter ga dodamo po žlicah omeženi čokoladi. S tem prevlečemo obročke.

NA PODLAGI DOSEDANJH IZKUŠENJ

poenostavljen postopek

za prijavljanje in podaljševanje bivanja tujih turistov v prihodnjem letu

Da bi olajšali vedno bolj rastoči turistični promet, pripravljajo v Državnem sekretariatu za notranje zadeve FLRJ določene sprostitev v pogledu prijavljanja in podaljševanja bivanja tujih turistov v naši državi v prihodnjem letu.

Za prehod državne meje je namesto prejšnjih dveh kartonov

za prijavo bivanja predpisan po novem samo eden, ki ga bodo vročala tujemu turistu hkrati z vizo naša diplomatsko-konzularna predstavništva v tujini ali pa kar neposredno poverjeništa na obmejnih prehodih.

Za vse tiste tuje turiste, ki bodo bivali po naših hotelih ali campingih, bodo opravili vse pri-

javne formalnosti kar hotelski uslužbenec ali upravnik campingov. Prav tako urejujejo ti organi tudi morebitno podaljševanje bivanja. Tujcem ne bo niti treba dati potnega lista, marveč bodo omenjeni organi urejali prijavo bivanja in njegovo morebitno podaljšanje kar s pomočjo vstopno-izstopnega kartona pri oddelkih za notranje zadeve. Prav gotovo bo ta poenostavljeni postopek prijavljanja in morebitnega podaljševanja bivanja tujih turistov v naši državi povoljno vplival na še večji dotok tujcev v prihodnjem letu.

Društvo DIT tudi v Sežani

15. decembra je bil v Sežani ustanovni občni zbor Društva inženirjev in tehnikov, ki bo od sedaj najprimernejša oblika za povezovanje tehnične inteligence.

Razveseljivo je že samo dejstvo, da je danes na raznih področjih, zlasti pa v gospodarstvu občine, že več kot petdeset mladih ljudi, ki so svoje študije dokončali na raznih tehničnih šolah. Kako pa ta mladi kader prispeva v okviru svojega društva, so povedali sami inženirji in tehniki na prvem zboru. Po uvodnih besedah inženirja Ivana Slo-

karja, ki je bil potem tudi izvoljen za predsednika društva, ter po besedah diskutantov bo težišče dela novega društva v pomoči pri reševanju gospodarskih problemov komune kot celote. Za dosego namena pa bo potrebno tesnejše sodelovanje z organi komune, gospodarskimi organizacijami ter raznimi društvi in organizacijami, zlasti pa z Ljudsko tehniko.

Ladjedelnica Piran

S 1. januarjem 1961 bo Remontna ladjedelnica Splošne plovbe Piran spet postala samostojno podjetje. Dejavnost zadnjih let je namreč pokazala, da ima ta gospodarska organizacija vse pogoje za rast in nadaljnji razvoj. K ureditvi stanja v podjetju so veliko pripomogle tudi subjektivne sile, posebno pa novi odnosi v gospodarstvu na sploh in nagajevanje po učinku dela še posebej.

Da bi novo podjetje lažje prebrčlo začetne težave v poslovanju in ker so mu potrebna večja obratna sredstva, ki pa jih samo nima, je Splošna plovba Piran zaprosila pri banki za večje posojilo v te namene, za jamstvo pa Okrajni ljudski odbor v Koprju.

Ta mesec okrog 15.000 ton južnega sadja

Po morju, in to v glavnem preko koprškega pristanišča, je v decembru 1960 po podatkih Zvezne direkcije za prehrano uvoženo v Jugoslavijo okrog 15.000 ton južnega sadja — limon, pomaranč, mandarin in banan. Med drugimi uvozniki nastopa tudi naše koprsko podjetje Fructus. Cene južnemu sadju se pristo formirajo v trgovini na drobno. Odrejene so samo cene, po katerih morajo sadje prodajati maloprodajni mreži uvozna podjetja. Tako je določena cena za pomaranče na 120 din/kg, limone in mandarine 140 ter banane po 170 dinarjev kilogram. Cene v grosistični trgovini in maloprodajni mreži pa se nato formirajo na tej podlagi, vštevši stroške prometa.

Kje so ladje

- P/I »BIHAC« je 18. decembra odplula iz Rotterdamu v Immingham, kjer manipullira s tovorom
- M/I »BLED« je 17. decembra odplula iz New Yorka za domovino
- M/I »BOHINJ« je 19. decembra priplula iz Koprja v New York, nakar nadaljuje plovo po pristaniščih ZDA — Boston, Filadelfija, Baltimore, Wilmington in Savannah — kjer kompletira tovor za Jadransko morje
- M/I »BOVEC« je 22. decembra priplula na Reko, kjer natovarja blago za New York, nakar bo 28. decembra odplula v Koper, kjer bo 29. decembra kompletirala tovor za pristanišča ZDA
- P/I »DUBROVNIK« je 13. decembra odplula iz Zelenke za Rotterdam, kamor prispe 27. decembra
- M/I »GORANKA« je 13. decembra odplula iz Leghorna za Sibenk in Reko, nakar nadaljuje plovo v Benetke, Trst, Bejrut, Aleksandrijo, Karači in Bombay
- M/I »GORENJSKA« je 19. decembra priplula v Bar, kjer razklada del tovora, nato pa nadaljuje plovo v Trst
- M/I »KOROTAN« je 14. decembra priplula na Reko, kjer raztovarja
- P/I »LJUBLJANA« je v Suchoi Limanu, kjer naklada tovor za Ancono
- M/I »MARTIN KRPAN« je v Sfaxu, kjer natovarja blago za Nin
- M/I »PIRAN« je 7. decembra odplula iz Savannah v ZDA s tovorom za Reko, kamor prispe 25. decembra
- P/I »POHORJE« je 13. decembra prišla na Reko, kjer je zdaj v suhem doku na rednem popravilu
- P/I »ROG« je 20. decembra odplula z Reke v Tehamalti
- M/I »TRBOVLJE« je 18. decembra odplula iz Nagoyae na Japonskem s tovorom za zahodno obalo ZDA (San Francisco)
- P/I »ZELENGORA« je v rednem popravilu v Remontni ladjedelnici Splošne plovbe Piran

Ko se preteklo nedeljo splavili v puljski ladjedelnici »Uljanik« 18.400-tonsko tovorno ladjo »Bela krajina« za piransko Splošno plovo, je več tisoč prebivalcev Pulja in gostov iz koprškega ter novomeškega okraja pohitelo pod trup jeklene velikanke, da bi ji ob njenem prvem srečanju z morjem zaželeli srečno plovo

Lep primer razumevanja in pomoči

Na plenumu Koprške turistične zveze 15. dec. 1960 je turistično društvo Portorož izvedelo za požrtvovalna prizadevanja Planinskega društva v Ilirski Bistrici, da uredi planinsko kočjo na Snežniku. S pomočjo JLA so že ure-

dili cesto do višine 1470 m, v surovem stanju pa je tudi že stavba planinske kočje z edinstvenim razgledom daleč do Alp in v nasprotno stran po Jadranu. Planinsko društvo bi rado odprlo to kočjo vsaj do prihodnje jeseni,

vednar mu manjka potrebnih finančnih sredstev; vse mora napraviti skoraj izključno s prostovoljnimi delom. Upravni odbor Turističnega društva Portorož je takoj na svoji prvi seji razpravljal o stiski bistriškega planinskega društva in o pomenu vključitve Snežnika v vrsto redno ohkrbovanih turističnih postojank ter je nakazal Planinskemu društvu Ilirska Bistrica denarno pomoč 100.000 din. Hkrati je sklenil priporočiti svojim članom in gospodarskim organizacijam na področju občine izlete na Snežnik. Pregledati bo treba tudi možnost za postavitve počitniškega doma ali nečesa podobnega na pobočjih Snežnika, ki so znana kot prvi vir zdravja za pljuča in živce.

Portorož ne bo več ostajal brez vode

Kakor je znano, je bila najhujša pomanjkljivost Portoroža v preteklih glavnih sezonah ta, da je v vročih dneh začelo primanjkovati pitne vode v gornjih nadstropjih hotelov in v više ležečih zasebnih sobah. Potrošnja vode je bila namreč večja kot je bila zmogljivost dovodnih cevi in tako je pritisk vode v vodovodnem omrežju Portoroža v takih dneh postal premajhen, da bi lahko dvignil vodo tudi v višja nadstropja. Razburjenje turistov je bilo neotolažljivo. Zdaj pa so pristojni forumi zagotovili sredstva in način, da se to ne bo več dogajalo. Rižanski vodovod je po eni strani izvršil rekonstrukcijo zajezitve vode ob izviru Rižane, po drugi strani pa so te dni nad Portorožem začeli z gradnjo velikega akumulacijskega rezervoarja, ki bo zbiral vodo takrat, ko bo potrošnja v Portorožu mini-

malna (se pravi preko noči) in jo oddajal, ko bodo potrebe povečane. Novi rezervoar bo lahko zajel toliko vode, kot je porabi celotni Portorož v enem dnevu najmočnejše potrošnje v najmočnejši glavni sezoni. Strokovnjaki računajo, da bo na ta način vsaj za 5 let Portorož zagotovljena nemotena preskrba z vodo.

Jule

Z OBČNEGA ZBORA ZŠAM V SEŽANI

Napori za izboljšanje življenja

V današnjih pogojih vsestranskega napredka gospodarstva bi si bilo nemogoče predstavljati uspešno funkcioniranje tistega dela transporta — blagovnega in osebnega, ki se odvija po naših cestah, kakor tudi ne brez tistih tihih in skromnih delavcev za volan in v mehaničnih delavnicah. Če iz tega je moč sklepati, kakšno važno vlogo lahko odigraja stanov-

ska združenja soferjev in avtomehaničnikov pri vzgoji svojih članov in s tem v večanju njihovega deleža pri razvoju samega gospodarstva in pri čuvanju življenja vseh koristnikov javnih cest.

Sodeč po poročilu, ki ga je na obnem zboru ZŠAM Sežana podal 12. decembra njegov predsednik tovariš Gabrijel Tavčar, je moč sklepati, da se to združenje v polni meri zaveda svojih nalog.

Najpomembnejša je bila letos uspešno izvedena akcija »Na cesti nisi same«, pri kateri so se zlasti odlikovali Franc Markuža, Gabrijel Tavčar, Ljubo Majevič in Ivan Jogan. Za praznik soferjev, 13. julija, so organizirali povorko motornih vozil, razpečali lepake, organizirali predavanja, predvajanja filmov itd. Bilo je storjenega še mnogo drugega v smeri širjenja in utrjevanja združenja, vendar čakajo še nove naloge, ki jim nameravajo posvetiti v bodoče vse pozornost. Zlasti bo združenje težilo za tem, da včlani vse soferje in avtomehanike, ki so še izven združenja. Organizirati namerava tečaj za kvalificirane in visokokvalificirane soferje, namenjen zlasti mladim soferjem, ki prihajajo iz JLA, še nadalje bodo organizirali predavanja in filme s temo o prometni varnosti, in svoji dejavnosti pa bodo navezali tesnejše stike z Ljudsko tehniko in AMD.

Gostinski servis namesto napitnine

Centralni odbor sindikata trgovinskih, gostinskih in turističnih delavcev Jugoslavije je minuli ponedeljek na svoji plenarni seji v Beogradu razpravljal o delitvi dohodka in novih načelih nagajevanja po učinku, ker to še ni povsod usvojeno. Priporočil je

gostinskim podjetjem, naj bolj prizadevno uvajajo in izpopolnjujejo sistem delitve osebnega dohodka po učinku.

Med živahno razpravo o načinu nagajevanja gostinskih delavcev so sprožili tudi zanimivo pobudo, naj bi namesto dosedanjih napitnin uvedli kot obliko nagajevanja obvezen določen odstotek potroška — servis, kot temu pravijo v nekaterih deželah, kjer je to v navadi (Francija).

V kakšni obliki in na kakšen način se bo formiral ta gostinski servis, kolikšen bo in kako ga bogo gostje-potrošniki plačevali, za zdaj še ni znano. Predložili so nekaj oblik, vendar pa plenum ni še nobene sprejel. Centralni

odbor je samo priporočil sindikalnim organizacijam, naj v sodelovanju z gostinskimi zbircnicami po okrajih pripravijo delovne kolektive gostinskih podjetij na skorajšnjo uvedbo te novosti, ker smatra, da bo to zelo spodbudno vplivalo na povečanje in delitev dohodka, predvsem pa na boljšo postrežbo in odnos do gostov.

BERITE IN ŠIRITE

svoje glasilo
»SLOVENSKI JADRAN«

Sodobni pomorski strahovalci

Samovolja francoskih vojaških pomorskih oblasti v Sredozemlju je že nekajkrat naletela na ostro kritiko in proteste nekaterih prizadetih držav, katerih ladje so francoske vojne ladje proti vsem mednarodnim veljavnim zakonom protipostavno zaustavile na visokem morju, jih preiskale in odvedle pod oboroženo grožnjo v svoje pristanišče, kjer so Francozi izvedli natančno preiskavo tovora. Če je bil ta tovor orožje, so ga tudi zaplenili. Večkrat so takšen postopek uporabili tudi do naših tovornih ladij — znan je primer »Slovenije« in drugih, pravkar pa poročajo še o dveh incidentih kar v kratkem času. Najprej so ti sodobni francoski pirati z uradnimi francoskimi vojnimi ladjami zadržali na odprtem morju ladjo »Srbijo« in jo

odvedli v alžirsko pristanišče, kjer so jo natančno preiskali, pri tem pa posadki za dva dni onemogočili vsak stik z domovino. Minuli potek pa se je prav to spet pripetilo ladji »Dubrava«, ki je peljala tovor pšenice iz Zdanova v Belfast. Ladjo so zaustavili, jo preiskali, nakar je po nekaj urah nadaljevala plovo.

Takšen postopek bi bil opravičljiv v vojnem času, nikakor pa ne v miru, saj tudi Francija ni z nobeno državo v vojnem stanju, ker smatra Alžirijo za integralni del svoje države, alžirsko vojno pa notranje zadevo ali obračunavanje z upornimi arabskimi banditi. Čeprav stane Francijo ta nepriznana vojna težke milijarde frankov in mnogo še bolj dragocenih človeških življenj.

Menjan plovni režim skozi Bospor

Plovba vseh ladij skozi morski ožin Bospor in Dardanele je urejena na podlagi mednarodnega sporazuma o režimu plovo v morskih ožinah iz leta 1936. Sporazum so podpisali Jugoslavija, Sovjetska zveza, Velika Britanija, Francija, Romunija, Grčija, Turčija in Japonska.

Minuli ponedeljek pa je izdal turški general armijskega korpusa Kemal Tural, zaradi nekaj zaporednih nesreč, ki so se zadnji čas pripetile v Bosporu in Dardanelah, poostrene previdnostne ukrepe za plovo ladij skozi ti dve ožini. Vse ladje, ki prevažajo tekoča goriva in druge nevarne tovore, morajo poslej pluti skozi ožini samo podnevi — med sončnim vzhodom in zahodom. Največja dovoljena hitrost vožnje je 10 milj na uro, med plovo pa morajo biti med seboj oddaljene najmanj 1000 jardov.

Brodogadilišče
ULJANIK
Tula JUGOSLAVIJA

»BELI KRAJINI«
SREČNO PLOVBO!
Cernin op. Kranj
Kopar
PULJ, 19. DEC. 1960

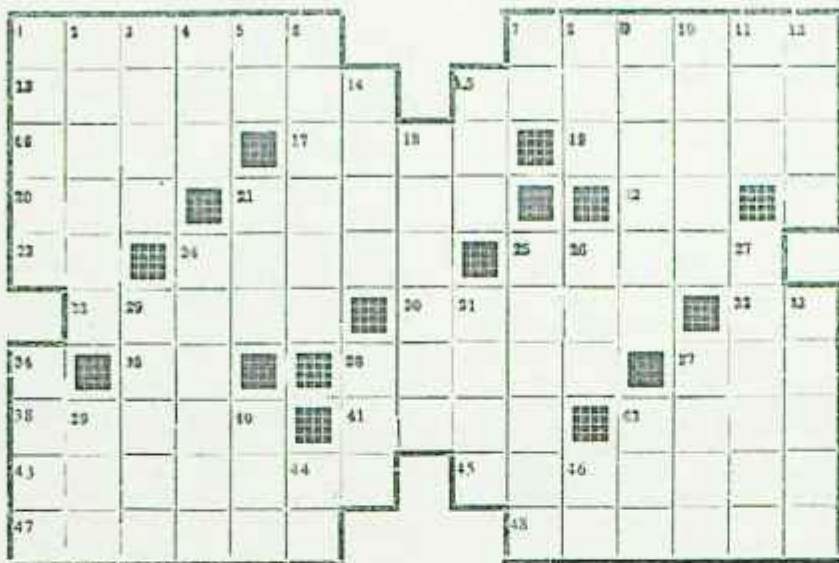
Na vizitko ladjedelnice »Uljanik« v Pulju je naš reporter zbral preteklo nedeljo, ko so splavili motorno ladjo »Bela krajina«, čestitke uglednih gostov za njeno srečno plovo. Med njimi so podpisali predsednikov okraja Koper in Novo mesto Albina Duja in Nika Belopavloviča, botra ladje Josipa Kupiniča, sekretarja sekretariata za promet LRS Bojana Polaka, direktorja podjetja Splošna plovba Borisa Snudra, organizacijskega sekretarja OK ZKS Koper Ivana Renka in drugih

Vodoravno: 1. gibanje ali valovanje zemeljske skorje, ki dela občutno škodo naseljem, 7. vrtni plodovi, 13. ime ameriške filmske igralka Parker, 15. močno razstrelivo, 16. naša tovarna električnih štedilnikov in hladilnikov, 17. stisnjena dlan, 19. najslavnejši hunski poglavar, 20. vzdevek, naziv, 21. gledališko delo, 22. pritrilnica, 23. tod, tukaj, 24. hrib pri Beogradu, 25. muza ljubezenskega pesništva, 28. ime angleškega pisca kriminalnih romanov Doyla, 30. del pluga, ki izpodreže brazdo, 32. kratica za »Varnostni svet«, 35. slovenski tehnik, 36. publikacija s slikami, pod katerimi je besedilo, 37. rimski cesar in vojskovođa, 38. popularna italijanska filmska igralka, 41. kraljevina v Indokini, 42. moško ime, 43. prikrito norčevanje, posmeh, 45. umetno sladilo, 47. spaka, pokveka, 48. srbsko žganje.

Navpično: 1. popularna mlada francoska filmska igralka (Pascal), 2. mesto na Češkoslovaškem, do XVII. stoletja glavno mesto Moravske, 3. starodavno mesto ob Nilu, 4. kratica italijanske radijske mreže, 5. števniki, 6. ženski pevski glas, 7. kratica za »Košarkarski klub«, 8. šestdeset minut, 9. moško ime, 10. zaničljiv naziv za prebivalca velike celine, 11. odžagan kos debla, 12. zemeljski plin, 14. slavno špansko nogometno moštvo, 15. grška črka, 18. modro barvilo, 21. števniki, 24. del radijske napeljave, 25. tajni poslanec, špijon, 27. znameniti rimski pesnik Avgustove dobe (»Metamorfoze«), 29. človek v zgodnji življenjski dobi, 31. grški bog ljubezni, 33. junakinja znanega romana

Križanka

11. odžagan kos debla, 12. zemeljski plin, 14. slavno špansko nogometno moštvo, 15. grška črka, 18. modro barvilo, 21. števniki, 24. del radijske napeljave, 25. tajni poslanec, špijon, 27. znameniti rimski pesnik Avgustove dobe (»Metamorfoze«), 29. človek v zgodnji življenjski dobi, 31. grški bog ljubezni, 33. junakinja znanega romana

mana danskega pisatelja Nexöja, 34. zagozda, 36. poželenje, strast, 37. izumrli predniki današnjega goveda, 39. ura (ital.), 40. nabrana vrsta, 42. nevarna bolezen, 44. isto kot 22. vodoravno, 46. medmet.

Moji oglasi

DVOSOBNO STANOVANJE v Piranu zamenjamo za enako ali večje v Kopru. Informacije pri podjetju »Slikoplesk«, Koper, Trg revolucije 9.

MENJAM štirisobno stanovanje v Mariboru za manjše v Kopru. Ponudbe na upravo lista pod »Stanovanjs«.

RAZNOVRSTNE CIPRESE napredaj pri Ivanu Buciku, Portorož, Seča 191.

PLINSKI KUHALNIK Z JEKLENKO IN ŠTEVCEM prodam za 6000 dinarjev. Naslov v oglašnem oddelku Slovenskega Jadrana.

ZA JESEN IN ZIMO dobite vse najceneje v Trstu, MAGAZZINI ALLA STAZIONE, ulica Cellini 2 (blizu železniške postaje). Bogata izbira vsakovrstne konfekcije. Na propustnice VS poseben popust!

Komisija za sprejem in odgovodovanje delovnih razmerij pri podjetju »Elektro-Koper« v Kopru razpisuje delovno mesto

DAKTILOGRAFINJE

Pogoji: dokončana osemletna šola, popolno obvladanje stroje-pisja, zaželeno znanje stenografije. Kandidatka naj po možnosti stanuje v Kopru.

Plača po delovnem učinku. Prošnje s kratkim življenjepisom dostavite najpozneje do 30. decembra 1960 na upravo podjetja.

DOPISNA ŠOLA V LJUBLJANI

razpisuje
V PIS
V DOPISNO
ADMINISTRATIVNO ŠOLO

Pouk se bo pričel v mesecu januarju 1961. Prijave pošljite najkasneje do 25. decembra 1961 na naslov:

DOPISNA ŠOLA
LJUBLJANA, Likozarjeva ul. 3
Program, prijave in navodila za vpis in šolanje v dopisni šoli dobite pri okrajnih in občinskih odborih ZB ali v Dopisni šoli v Ljubljani, Likozarjeva ulica 3, proti plačilu 50 din.
Za posebne informacije priložite znamko za 20 din

Primorske PRIREDITVE

Ponedeljek, 26. decembra 1960 — SALON POEZIJE IN GLASBE (Dvorana Glasbene šole v Kopru)
Torek, 27. decembra 1960 — SALON POEZIJE IN GLASBE (Piran — Sindikalna dvorana)

Napoved vremena

od 23. do 31. decembra 1960
Zaradi dotoka svežega in hladnega zraka iz Skandinavije in Atlantika bo zadnji teden letošnjega leta nekoliko hladnejši od preteklih dni. Temperatura se bo gibala okoli 0°C. Veter severni in severozahodni.

Kino

KOPER: 21. in 23. decembra ameriški barvni cinemascope film »TRAPEZ«, 24. in 27. decembra sovjetski barvni cinemascope film »KOCUBEJ«, 28. in 29. decembra jugoslovanski barvni film »KAPETAN LESI«, 30. decembra italijanski film »VELIKA VOJNA«.

IZOLA: 24. in 25. decembra sovjetski barvni cinemascope film »KOCUBEJ«, 26. in 27. decembra poljski film »PEPEL IN DIAMANT«, 28. in 29. decembra italijanski film »VELIKA VOJNA«, 30. decembra jugoslovanski cinemascope film »KAPETAN LESI«.

PORTOROŽ: 24. decembra, ameriški barvni film »ZGODBA O BENI GUDMENU«, 25. in 26. decembra ameriški barvni film »OSAMLJEN MOŽ«, 27. decembra francoski barvni film »NENAVADNA BAJKA«, 28. decembra sovjetski barvni film »SNEŽNA KRALJICA«, 29. in 30. decembra ameriški barvni film »STAREC IN MORJE«.

PIRAN: 24. decembra barvni film »OSAMLJEN MOŽ«, 25. decembra ameriški barvni film »ZGODBA O BENI GUDMENU«, 26. decembra francoski barvni film »NENAVADNA BAJKA«, 27. in 28. decembra ameriški barvni film »STAREC IN MORJE«, 29. in 30. decembra angleški barvni film »TUJI OTROCI«.

SKOPIJE: 24. decembra poljski film »PEPEL IN DIAMANT«, 25. decembra ameriški risani barvni film »PAJE PATAK«, 29. decembra sovjetski barvni cinemascope film »KOCUBEJ«.

SMARJE: 24. decembra sovjetski barvni film »ENAINŠTIRDESETI«, 25. decembra poljski film »PEPEL IN DIAMANT«, 29. decembra sovjetski barvni cinemascope film »KOCUBEJ«.

POSTOJNA: 24. in 25. decembra angleški barvni cinemascope film »GLOBOKO PLAVO MORJE«, 27. in 28. decembra francoski film »MODERNA DEVIČA«, 29. in 30. decembra angleški film »OPERACIJA AMSTERDAM«.

PRESTRANEK: 24. in 25. decembra ameriški film »NAJHITREJSI REVOLVERAS«, 28. decembra sovjetski barvni film (izredno zanimiv) »POT NA ANTARKTIKO«.

PIVKA: 24. in 25. decembra ameriški barvni film »NAPADALCI«, 28. in 29. decembra domači film »KAMPO MAMULA«.

SEŽANA: 24. in 25. decembra francoski film »NJENO ŽIVLJENJE«, 27. in 28. decembra jugoslovanski film »V MISIJI MIRU IN PRIJATELJSTVA«, 29. in 30. decembra angleški film »POT V VISOKO DRUŽBO«.

BREZPLAČNE PREDSTAVE za otroke bodo v Piranu, Portorožu in Sečoveljah v dnevi od 26. do 30. decembra. Podjetje daruje za dedka Miraza filma »SNEŽNA KRALJICA« in »PAJA RACMAN«.

NOVE knjige

Gabriel Chevallier:
CLOCHEMERLE

Te dni se je pojavil v naših knjigarnah prevod knjige, ki je doživela doslej samo v Franciji skoraj 800 izdaj. To je roman Clochemerle, ki ga je izdala založba Lila, prevedel pa Rado Bordon. Nit romana se odvija v dvajsetih letih našega stoletja v francoskem mestecu Clochemerle. Osnovni zaplet zgodbe v zvezi z otvoritvijo javnega stranišča se zdi skoraj bedast, tako je v svojem osnovnem jedru preprost. Vendar je ta zgodba pisatelju nujni okvir, v katerem hoče prikazati odnose med ljudmi in družbena protislovja, ki vodijo nemalokrat naravnost v absurdnost. Roman »Clochemerle« je sedva knjiga le za zrele in trezno premišljujoče ljudi, ki vedo, da ob vsej umazaniji in tegobah življenja obstajajo tudi svetli, čeravno se tako težko uresničljivi ideali. Knjigo je uspešno prevedel Rado Bordon, ki je moral hčeš nočeš izumiti tudi več domače zvenečih izrazov. Knjigo je opremil in ilustriral Marijan Vojska. Roman so posneli na filmski trak in smo ga pred leti gledali tudi v naših kinematografih.

Vitko Musek:
KNJIGA O FILMU

Prešernova družba je izdala knjigo o filmu prav gotovo z namenom, da bi seznanila veliko množico obiskovalcev kino dvoran z osnovnimi pojmi s področja te najsoobnejše umetnostne zvrsti. Avtor je hotel popeljati gledalce tudi za kulise in za filmsko kamero, da bi bolje razumeli tisto, kar gledajo na filmskem platnu.

Anton Polenc:
ŽIVALSKI SVET — Srečanja s pragozdni živalmi

V redni knjigi Prešernove družbe za leto 1961 je dr. Anton Polenc napisal živalski svet, ki je nekakšno srečanje z življenjem v pragozdu in njegovimi živalmi. Delo je razdelil na poglavja, kjer obravnava živali afriških pragozdov, azijskih in avstralskih in južnoameriških.

Danko Oblak:
MODRA OKNA

V Knjižnici Sinjega galeba je izdala Mladinska knjiga delo hrvaškega pisatelja D. Oblaka Modra okna, ki govori o času tik pred drugo svetovno vojno v Zagrebu. Tedaj so nastajale prve kilice upora proti okupatorju in so se kralji prvi in najzavednejši sinovi avantgarde borev proti fašizmu v naši domovini.

Vedno pomembnejša dejavnost

(Nadaljevanje s 1. strani)
Ževali vse lastnike motornih čolnov v nalogah za eventualno pomoč pri elementarnih nezgodah, za sodelovanje z oblastmi pri raznih akcijah in podobno. Govornik se je nadalje zavezal za boljše preskrbo klubov in organizacij LT z materialom, kar naj bi omogočile trgovine s posebnimi oddelki. Prisotne je pozdravil in jim čestital k doseženim uspehom tudi predsednik OO SZDL Gustav Guzev in izrazil prepričanje, da izreden razmah in pomen tehniške vzgoje nalaga vsem forumom kar najtesnejše sodelovanje s to specializirano organizacijo.

V popoldanskih urah so udeleženci konference obiskali tovarno Igrač »Mehanotehnikos« v Izoli, kjer so ob tej priložnosti odprli sodobno delavnico modelarskega kluba LT, ki je sprico sodobne opreme ena najsoobnejših tovrstnih delavnic pri nas. (BB)

Radio KOPER

Petek, 23. decembra 1960: 7.15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7.45 Tečaj italijanskega jezika — ponovitev XX. lekcije — 13.40 20 minut z orkestrom Stanley Black — 14.00 Iz opernega sveta — 14.20 Domače aktualnosti: »Za decentralizacijo upravljanja cest« — 14.40 Poje zbor »Branko Kršmanović« iz Beograda — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 V. Markovič: Pesmi in pesni iz Medjimurja.

Sobota, 24. decembra 1960: 7.15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 13.40 Popevke in ritmi od tu in tam — 13.40 Primorski tednik — 14.45 Igra violinistka Noucha Dolna z orkestroma Bela Sanders in Richard Müller-Lämperta — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Domače popevke.

Nedelja, 25. decembra: 6.00 Domače novice, 8.05 Kmetijska oddaja: »Arondacija zemljišč na postojnskem živnorenjskem kombinatu — Organizirana vzreja živine na Idriškem — Izkušnje drugih« — 8.30 Za dobro jutro vam bodo zapeli in zaigrali — 9.00 Naša reportaža: Druga javna oddaja Radia Koper v počastitev 20. obletnice vstaje, — 10.00 Zaključek — 13.30 Sosednji kraji in ljudje — 14.00 Glasba po željah — 15.00 Poročila — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.15 Poje kvartet Narijskih bratov — 15.30 Igrajo veliki revijski orkestri. **POROČILA** so vsak dan ob 7.30, 13.30 in 15.00 uri.

Ponedeljek, 26. decembra: 7.15 Glasba za dobro jutro, — 13.40 Operni odlomki — 14.30 Ponedeljkov športni pregled — 14.40 Godalni orkester Arturo Mantovani — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 Slovenske narodne pesmi.

Torek, 27. decembra: 7.15 Glasba za dobro jutro — 13.40 V zabavnem ritmu — 14.00 S popevkami doma in na tujem — 14.30 Sola in življenje: Sprejem pri borcih JLA. Ob novoletni jelki — 14.50 Poje mladinski zbor osnovne šole iz Sežane — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 tečaj italijanskega jezika — XXI. lekcija.

Sreda, 28. decembra: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.45 Tečaj italijanskega jezika — Ponovitev XXI. lekcije — 13.40 V ritmu z mladimi ansambli — 14.00 Narodne pesmi in pesni iz različnih krajev — 14.30 Kulturni obzornik: »Pogled nazaj in naprej (na pragu novega leta)« — 14.40 Parada plošč — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 Pojeta moški oktet iz Pirana in ženski zbor učiteljskega iz Kopra p. v. Mirana Hasla.

Četrtek, 29. decembra: 7.15 Glasba za dobro jutro — 13.40 Igrata zabavni orkester Karel Vlach in Marty Gold — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z volivci — 14.40 Glasba po željah (III. del) — 15.00 Zabavna glasba — 15.30 Tečaj italijanskega jezika — XXII. lekcija.

Petek, 30. decembra: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.15 Tečaj italijanskega jezika — Ponovitev XXII. lekcije — 13.40 20 minut z orkestrom Norrie Paramor in Franek Chacksfield — 14.00 Iz opernega sveta — 15.30 Domače aktualnosti: »Na pragu novega gospodarskega leta« — 14.40 Poje zbor RTV Ljubljana — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 15 minut godbe na pihalo.

Sobota, 31. decembra: 7.15 Glasba za dobro jutro — 13.40 Popevke in ritmi od tu in tam — 14.30 Primorski tednik — 14.45 Ciganske melodije — 15.10 Zabavna glasba — 15.15 čestitke delovnih kolektivov.

NOVE revije

SODOBNA POTA ST. 6-7

Iz vsebine:
Miloš Nikolič: Komuna in kulturno življenje; Slavko Zlatič: Referat o posvetovanju glasbenih pedagogov ob celjskem mladinskem festivalu; Vinko Trinka: Celjski festival — praznik mladinskega petja; Tilko Blaha: Uspešna bilanca prvega leta dejavnosti delavskih in ljudskih univerz v Sloveniji; Jelčava Copic: Pomen likovne umetnosti za našo vzgojo; Vitko Musek: Seminar za filmsko vzgojo v Kopru; Rado Simoniti: Pevovski tečaj; Marijan Belina: Letošnji religijski tečaj v Kopru; Ančka Korže: Prava knjiga, o pravem času na pravem mestu; Ivo Petrič: Nekaj misli o glasbenoestetski vzgoji delovnih ljudi; Mario Melino: Kako naj se organizirajo mladinski filmski klubi; M. S.: Obisk pri DPD Svoboda Maribor; Bojan Samarin: Pretoklost — obet za prihodnost; G.: Priprave za okrajno skupščino v Novem mestu; Ančka Zbogor: Turneja učiteljskega pevskega zbora; Za knjižno policio — Umetniška ocena; Janez Menart: Croquis.

GOSTINSKO PODJETJE

»HOTEL CENTRAL«

PORTOROŽ

VABI NA SILVESTROVANJE IN ŽELI VSEM SVOJIM GOSTOM SREČNO IN USPEHA POLNO NOVO LETO 1961.

NE ZAMUDITE IZREDNE PRILOŽNOSTI IN OBIŠČITE PORTOROŽ!

TRGOVSKO PODJETJE Z LESOM, KURIVOM IN GRADBENIM MATERIALOM

BOR KOPER

sporoča cenjenim odjemalcem, da v času od 4. do 9. januarja 1961 ne bo poslovalo za stranke zaradi inventurnega popisa blaga.

Podjetje bo pričelo redno poslovati dne 9. januarja 1961.

Upravni odbor podjetja »JELKA« Kozina razpisuje prosto delovno mesto

LESNOINDUSTRIJSKEGA TEHNIKA

Pogoji: lesnoindustrijska šola z nekaj leti prakse v gospodarski organizaciji.

Plača po tarifnem pravilniku. Stanovanje bo zagotovljeno v letu 1961. Nastop službe lahko s 1. januarjem 1961. Prijave pošljite na upravo podjetja do 31. decembra 1960.

Hotel PALACE Portorož

vabi cenjene goste

na veselo silvestrovanje

KI BO V PROSTORIH HOTELA IN KAVARNE »JADRAN«

Rezervacije in informacije dobite v upravi hotela tudi po telefonu Portorož 61-45.

Delovni kolektiv pošilja iskrene novoletne čestitke vsem poslovnim prijateljem in znancem ter jim želi veliko prijetne zabave ob novoletnih praznikih.

»Od Trisula do Rima«

V koprski gledališki hiši so podelili Poletov pokal najboljšemu slovenskemu športniku — Miru Cerarju

V ponedeljek je koprsko občinstvo prisostvovalo športno-zabavnemu večeru — pod naslovom »Od Trisula do Rima«. Pred mikrofonom so se zvrstili najboljši slovenski športniki, ki so pripovedovali svoje vtise z najpomembnejših letošnjih športnih prireditvev v tujini, poslušali pa smo tudi vtise športnih novinarjev, medtem ko so za glasbene točke skrbeli ljubljanski jazz orkester in pevki Marijana Deržaj ter Majda Sepe.

Prireditvi, ki so jo organizirali športni tehnik Polet in športna redakcija RTV Ljubljana s pomočjo športne redakcije Radia Koper, so v popolnoma razprodani gledališki hiši prisostvovali številni predstavniki političnih in športnih organizacij, med njimi predsednik športne zveze Slovenije Leopold Kresc, podpredsednik športne zveze Slovenije Stane Lavrič, sekretar okrajnega komiteja ZKS v Kopru Albert Jakopič-Kajtnič, predsednik okrajnega ljudskega odbora Albin Duja, predsednik okrajne zveze za telesno vzgojo dr. Svetozar Polič in predsednik okrajnega sveta za telesno vzgojo Milutin Vesel.

V glavni točki sporeda so med navdušenim odobravanjem občinstva podelili Poletov pokal najboljšemu letošnjemu slovenskemu športniku telovadcu Miru Cerarju.

bovelčanki mater in hčer **PODLIESNIKOVO**. Iz razgovora smo zvedeli, da je mati tekmovala v smučanju in plavanju in da je tudi hčerko navdušila za šport. Juška pa je prehitela svojo mater, saj je s komaj šestnajstimi leti osvojila dve prvi mesti v republiki na 100 metrov hrbtno in 400 metrov crawl.

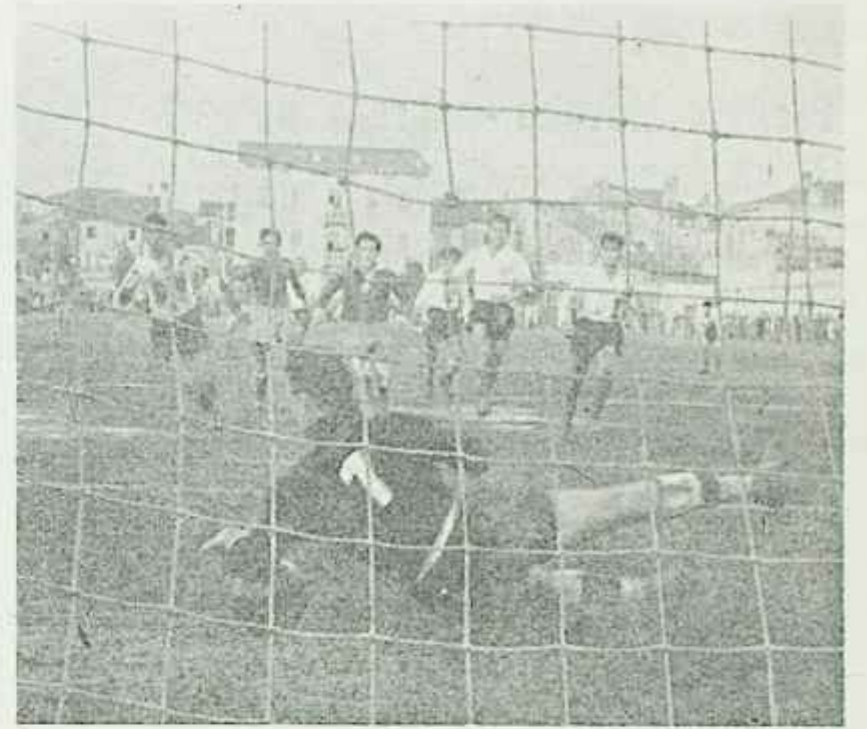
Kot zadnja sta govorila pred mikrofonom atlet **STANKO LORGER** in kolesar **JANEZ ZIROVNIK**. Uspehi Stanka so dobro znani naši športni javnosti in jih ne bi ponavljali. Omenimo naj le to, da se je udeležil vseh treh zadnjih olimpiad in da je osemkrat osvojil naslov najboljšega slovenskega športnika. Glede svojih bodočih načrtov je optimist: »Nikjer ni rečeno, da ne bi mogel osvojiti naslova še devetlet ali desetlet — je zatrdil.

Zirovnik je odkrito priznal, da se je razveselil osmega mesta na olimpiadi v Rimu med številnimi konkurenti. Načrtov ima še mnogo, toda trenutno je najpomembnejše misliti na treninge.

Napovedovalec **TOMAŽ TERČEK** je nato organiziral tekmovanje treh ekip: športnikov, športnih novinarjev in gledalcev. Pomerili so se v športnem znanju, v streljanju z lokom in v hoji po balončkah z zavezanimi očmi. Balončke je bilo treba z nogo počiti. V skupni uvrstitvi je zmagovala ekipa športnikov (**KUNAVEC, ZIROVNIK IN PODLESNIKOVA**) pred ekipo gledalcev, medtem ko so se morali športni novinarji zadovoljiti z zadnjim mestom. K uspehu ekipe gledalcev je največ pripomogel vratar nogometnega kluba **Tomos KRAŠNA**, ki je pravilno navedel jesenske prvake vseh lig in republiškega prvenstva.

V zadnji točki dnevnega reda so razglasili zmagovalca Poletove ankete za naslov najboljšega slovenskega športnika. Med navdušenim odobravanjem občinstva je glavni urednik Poleta izročil pokal telovadcu **MIRU CERARJU**. V imenu okrajnih športnih organizacij in vseh športnikov Slovenskega Primorja pa je Cerarju čestital predsednik okrajne zveze za telesno vzgojo **DR. SVETUZAR POLIČ**. Najboljši slovenski športniki so prejeli tudi vrsto praktičnih daril slovenskih tovarna in podjetij.

Ob koncu naj omenimo, da si podobnih prireditev želimo v Kopru. Zelimo si pogosteje slišati tako kvalitetne ansamble kakor je ljubljanski jazz orkester in tako dobri interpretatorji kot sta Marijana Deržaj in Majda Sepe. Zelimo si tudi, da bi vrhunski športniki pogosteje prihajali med nas, da bi se z njimi še boljše spoznali, da ne bi vedeli samo za njihove uspehe, ampak tudi za njihove težave in samoopovedovanja.

Vratar Tomosa Krašna brani oster strel Cendaka na odločilni tekmi za prvo mesto v okraju med Izolo in Tomosom (2:1). Naključje je hotelo, da je Krašna nastopil na ponedeljkovem športnozabavnem večeru v Kopru ne kot športnik, marveč kot izžrebani gledalec

Po uvodnem pozdravu odgovornega urednika Poleta **FRANČKA MIRTIČA** je začel novinar **POLETA MARIJAN LIPAR** razgovor s prvimi udeleženci. Toplo pozdravljen od občinstva je član prve jugoslovanske odprave na Himalajo **ALES KUNAVEC** pripovedoval svoje vtise z zavzetja Trisula. Povedal je, da si nealpinisti najbolj težko predstavljajo občutke, ko zavzameš vrh, na katerega se ni stopila človeška noga. V velikih višinah namreč ni tistega presežnega veselja nad zmago, ki ga občutijo športniki na zelenih poljanah, kajti zmagovalci so preužitniki, da bi se lahko sprostil. In prihodnji načrti? Dokazal smo, da smo kos težavam in čez dve leti — če nam bodo odobrili sredstva — se bomo lotili še kaj zahtevnejšega, kot je bil Trisul.

Junakinja Balkaniade v Atenah **OLGA SIKOVEC** je pripovedovala prav o tej pomembni prireditvi. V hudi konkurenci je osvojila prvo mesto v teku na 200 metrov. Ko so ji sporočili čas 24 sekund, ni mogla verjeti, da je dosegla čas, na katerega sploh ni računala. Za prihodnost ima seveda še mnogo želja — največja pa je še zboljšati nekatere rezultate.

Simpatični železar iz Jesenice **CENE VALENTAR** je pripovedoval svoje vtise z mednarodnega turnirja v hokeju na ledu v Vzhodnem Berlinu in z drugih tekmovanj. Čeprav so Jeseničani igrali prvikat v zaprtem prostoru, so se kar dobro odrezali. Cene kot kapetan moštva pa mora marsikdaj kako grenko požreti doma, kajti domače občinstvo težko prenese poraze.

Buren aplavz je požel nato državni prvak v smučarskih skokih **MARIJAN PECAR**. Pripovedoval je svoje vtise z tekmovanja na Finskem, kjer je zasedel drugo mesto in pustil za seboj vrsto Nordijcev. Zdej se pripravila na turnejo po mamutskih skakalnicah in bo med drugim obiskal tudi Oberstdorf.

Naslednjo skupino najboljših športnikov je intervjuval športni urednik RTV Ljubljana **SLAVKO TIRAN**. Najboljši slovenski namiznoteniški igralec **JANEZ TERAN** je pripovedoval o svojih uspehih na Švedskem in v Budimpešti. Naglasil pa je, da se bodo v prihodnjih dneh odpravili na odprto prvenstvo Angije, kjer se obeta močna mednarodna konkurenca. V jugoslovanski reprezentanci štirih igralcev sta kar dva zastopnika LR Slovenije (trazen Terana še Kern), kar pomeni, da se je ta šport pri nas v zadnjih letih močno dvignil.

Takoj nato je občinstvo prvikat pozdravilo domače športnike. Pred mikrofon so prišle tekmovalke **IZOLSKEGA ARGA**, ki so se udeležile evropskega ženskega prvenstva v veslanju v Londonu. Povedale so, da so morale na tekmovanju premostiti vrsto težav, med drugim so tekmovala v izposojenem čolnu in zaradi tega tudi niso dosegle pomembnejšega uspeha. O bodočih načrtih pa so povedale, da si vsekakor želijo udeležiti svetovnega prvenstva, ki bo prihodnje leto v Pragi.

Zadnji v seriji Tiranovih intervjuancev je bil letošnji zmagovalac Zihelovega pokala košarkar **IVO DANEV**. Silkovito je opisal trnovo pot jugoslovanske košarkarske vrste do šestega mesta v Rimu. O uvrstitvi jugoslovanske reprezentance na evropskem prvenstvu, ki bo prihodnje leto v Beogradu, pa ni dal preveč optimistične napovedi.

ŠAH

DOZ (Ljubljana) : Koper — neodločeno

V nedeljo je bil v Kopru prijateljski šahovski dvoboj med ekipa DOZ (Ljubljana) in Koprcom. Dvoboj se je končal neodločeno 3:3. Posamezni izidi: Habič — Izvekov 0:1, inž. Verk — Požar 1:0, Sebalj — dr. Černe 0:1, Cvitkovič — inž. Pogačnik 1:0, Jeruc — Zalar remi in Erjavec — Dajančič remi.

Neodločen izid je uspeh za Koper, ki je nastopil brez nekaterih najboljših igralcev. Najlepši uspeh je vsekakor dosegel Verk, ki je v efektnem stilu premagal prvokategorjnika Požarja. Zanimiv boj se je obetal tudi na prvi deski, toda ko je Habič spregledal kmeta, je bila partija hitro odločena.

Športni novinar **DEKLEVA** je zatem predstavil občinstvu telovadca **MIRA CERARJA**. Le-ta je podrobno opisal težko delo, da se je lahko tako rekoč milimeter za milimetrom vrvil med danes nepremagljivo elito japonskih in sovjetskih tekmovalcev. Na olimpiadi je zasedel osmo mesto kot edini izvenjaponski in izvensovjetski tekmovalec. In prihodnji načrti Cerarja? »Evropsko prvenstvo bo čez dve leti, olimpiada v Tokiju pa čez štiri in dogodki so torej predaleč, da bi lahko dajal kake prognoze.«

Toplo pozdravljen je nato stopil pred občinstvo koprcan **MARIO FAFANGEL** — kateremu lahko mirne duše pripisemo naslov najboljšega primorskega športnika v letošnjem letu. Čeprav je že srečal Abrahama, se ne misli odpovedati aktivnemu tekmovanju. Zatrdil pa je, da bo tudi potem, ko bo zapustil regatna polja, neumorno prenašal znanje na mlajše. Poudaril je, da se ima za svoje uspehe zahvaliti koprkim jadralskim funkcionarjem, ki so mu nabavili kvalitetna jadrnica, in pa svojemu požrtvovalnemu flikistu **Janku Kosmilu**.

Za Fafangelom je stopil pred mikrofon drug mojster vodnih športov kakajkaš **PAVEL BONE** iz Nove Gorice. Serija njegovih uspehov je v letošnjem letu res popolna. Od osvojitve drugega mesta na svetovnem prvenstvu v kajak spustu je pobral vsa prva mesta kamorkoli je prišel — doma in v tujini. Njegove prihodnje želje — da bi se dobro pripravil udeležiti številnih pomembnih mednarodnih tekmovanj, ki jih pripravljajo v prihodnjem letu.

V naslednji točki sta športna novinarja **VLADO ŽLAJPAH** in **MARKO ROZMAN** pripovedovala o svojih vtisih z olimpiade in s turnirja za evropski nogometni pokal v Franciji, nato je plavalni strokovnjak **MITJA PRESEREN** predstavil občinstvu **Tr-**

NAMIZNOTENIŠKO PRVENSTVO KOPRSKEGA OKRAJA

Koprčani spet osvojili vse naslove

V soboto in v nedeljo je bilo v Kopru okrajno prvenstvo v namiznem tenisu. Na prvem mestu je treba poudariti rekordno udeležbo, saj je nastopilo 70 igralcev in igralk iz 21 ekip. Najštevilneje je bil zastopan Koper, prišli pa so tudi zastopniki Hrpelj, Izole, Pirana, Divače in Prestranka. Pohvaliti je treba zlasti Hrpeljčane, ki so se letos prvikat udeležili prvenstva, medtem ko je organizatorje presenetil izostanek dveh doslej stalnih udeležencev — Ilirske Bistrice in Sežane.

Kakor vsa leta doslej, so tudi letos dominirali Koprčani v vseh disciplinah. Med posamezniki je zmagal Stadina, med moštvi koprski študentski klub, med ženskami Salamunova, medtem ko sta v igri dvojic zmagala Venturini in Stadina.

Osnovna ugotovitev s prvenstva je brez dvoma v tem, da je kvaliteta vrhunskih okrajnih igralcev padla, ožroma stagnirala. To je vsekakor posledica premajhnega števila srečanj s kvalitetnimi igralci in pomanjkanje časa za sistematične treninge. Nasprotno pa smo ugotovili, da so precej napredovali igralci, ki se doslej niso kdo ve kako uveljavljali. Tako sta presenetila

Izolčan Torkar in Koprčan Škrabar, ki bi v odločilnem srečanju za prvo mesto kmalu premagal Stadina. Zmagovalce Stadina sicer ni pokazal napredka v primerjavi z lanskim letom, vendar še zmeraj sodi med dvajset najboljših slovenskih igralcev. Prepričani pa smo, da bi se s sistematično igro v močni konkurenci prerinil tudi v ožji krog najboljših republiških igralcev.

Od drugih igralcev naj omenimo, da so se uveljavili tudi člani ekipe iz Prestranka, zlasti še Bergoč, Kenič in Ogrižec. Kot celota je napredovala tudi Izola, kar je zasluga požrtvovalnega trenerja Stanislava Komaca. Na prven-

stvu so se nadalje uveljavili Zavadnal (ESS), Železinger (koprski Partizan) in Šavron (koprsko učiteljske), medtem ko sta Mahne in Kumar razočarala, Korosec pa je bil nediscipliniran.

V ženski konkurenci je Salamunova s precejšnjo težavo osvojila prvo mesto z zmago nad Taljatovo. Napredovali sta Izolčanki Sosičeva in Veharjeva, medtem ko pionirka Mesaričeva mnogo obeta. V igri parov sta Venturini in Stadina s težavo premagala Škrabarja in Mahneto z 2:1. Omembe vreden pa je uspeh pionirjev Cetina in Hirsmana, ki sta izločila favorita Korosca in Kumarja.

OKRAJNO PRVENSTVO V KROSU

Najboljši so Postojnčani

V nedeljo so v Kopru organizirali okrajno prvenstvo v krosu za moške in ženske. Med štiridesetimi udeleženci so pobrali največ lovorik Postojnčani, ki so osvojili prvo mesto med posamezniki in med ekipami. Postojnski Partizan je zasedel prvo mesto pred postojnskim gozdarskim

centrom in IKS Koper. Med posamezniki pa je na 1500 metrov dolgi progi zmagal prav tako Postojnčan Ivan Čič (Partizan), ki je potreboval za progo 5 minut 33 sekund in dve desetinki.

Drugi je bil Lentar (Gozdarski center Postojna), tretji pa Vižnjin (IKS Koper). Nastop ženskih ekip so odpovedali zaradi premajhne udeležbe.

Prireditvev je imela več slabih strani. Predvsem bi se morali v bodoče odpovedati decembru, ker to ni primeren čas za atletska tekmovanja. V kolikor pa jih že organiziramo, je treba stvar temeljito zagrabiti, ne pa da se organizatorji in tekmovalci iščejo po mestu. Atletska komisija okrajne zveze za telesno vzgojo mora iz nedeljskih izkušenj potegniti ustrezne zaključke!

ni so tudi zamerili prirediteljem, ker se ni pojavil na odru domačin Ales Macarol, ki je pred dnevi dosegel izreden uspeh — drugo mesto na državnem prvenstvu v judu.

Sicer te pomankljivosti niso kvartile celotnega vtisa prireditve, ki je bila tudi po osebnih zaslugah napovedovalca Tomaža Terčka dobra. Omenili pa smo jih zato, da bi se jih v bodoče izognili in da ne bi tisti, ki bi se kdaj drugič spet znašli na podobni prireditvi in tudi v tej vrstni iskali kvaliteto, razočarani odšli. L. O.

KORISTNO SODELOVANJE

Ni še dolgo tega, ko smo lahko ugotavljali, da mladina piranske tovarne »Jadranka« v svojem tovarniškem aktivu, ni znala najti prave vsebine dela. Omenjeni na drobno in neučinkovito delovanje samo znotraj tovarne, zares niso mogli biti kos niti odgovornim nalogam izven nje. No, danes velja za ta ktiv že povsem druga ugotovitev, kar lahko trdimo posebno za nekaj zadnjih mesecev, ko je mladina dosegla lepe uspehe v sami tovarni, svoje delo pa je usmerila tudi navzven in se vse bolj učinkovito uveljavlja v javnem družbenem življenju. To je nedvomno zasluga celotnega mladinskega aktiva, ki je med drugim tudi dojel pomen sodelovanja z drugimi organizacijami v podjetju. Zato ni naključje, da so na zadnjem sestanku osnovne organizacije ZK ob navzočnosti članov sekretariata aktiva mladine obravnavali dosežanje delo mladinske organizacije in program za naslednje obdobje, ki ga je mladina sicer že sprejela na nedavni mladinski konferenci. Med številne izpolnjene naloge programa dela naj naštejemo samo nekatere bistvene: mladinci so zgradili s prostovoljnimi delom avtobusno postajališče, sodelovali so pri raznih praznovah, več mladincev se je vpisalo v mladinsko politično šolo itd. Pohvaliti moramo tudi organizirano udeležbo na nedavni krvodajalski akciji. Med drugimi nalogami, ki jih bodo izvedli v prihodnjem obdobju, pa velja posebej omeniti sklep mladinskega vodstva, da bodo v podjetju »Jadranka« formalni klub mladih proizvajalcev, ki bo prispeval k večjemu uveljavljanju mladine pri upravljanju podjetja.

LESTVICA	
desetih najboljših športnikov Poletove ankete:	
1. Miro Cerar (telovadba)	5686 točk
2. Marjan Pečar (smuč. skoki)	5127 točk
3. Janez Zirovnik (kolesarstvo)	4983 točk
4. Ivan Brodnik (atletika)	4766 točk
5. Ivo Danev (košarka)	4532 točk
6. Janez Teran (namizni tenis)	4483 točk
7. Olga Sikovec (atletika)	3852 točk
8. Stanko Lorgar (atletika)	2263 točk
9. Franc Hafner (plananje)	2037 točk
10. Leon Pintar (motorizem)	1936 točk

Športni dan na koprski gimnaziji

V četrtek, 15. decembra, so imeli dijaki koprski gimnazije svoj športni dan v krosu. Na 800 metrov dolgi progi, ki je bila speljana po Bonifiki, je tekmovalo 60 dijakov, med katerimi je zmagal dijak 2. razreda Stanko Grmek v času 3 minute 30". Drugi je bil Toškan iz 1. razreda 3:34". Tretje mesto je zasedel dijak 3. razreda Musar. V splošni razvrstitvi je zmagal 2. razred pred tretjim.

Zadnji je bil 1. razred. Krosa se je udeležilo tudi 27 dijakinj na nekoliko krajši progi. Zmagnala je dijakinja 2. razreda Anica Bubota. Proga je bila za vse nastopajoče zelo zahtevna, ker je bila zelo blatna, spolzka in je imela veliko ovir.

Dijaki in dijakinje koprski gimnazije kažejo vedno večje zanimanje za razne vrste športa. M. B.

Prednik človeka - morská opica?

Allister Hardy, profesor zoologije in primerjalne teorije na oksfordski univerzi je objavil pred nedavnim teorijo, po kateri naj bi človek izviral iz vrste tujnov, ki so znani pod imenom morske opice in ki so danes že povsem izumrli.

Za Patricia Pedrik, hčerko angleških staršev — cirkuških akrobatov — ni na gornji sliki prikazani prizor nič nenavaden, ker se je živatim privajala še prav majhna. Kljub temu pa človeka stresa mršča-vca, ko vidi mogočni pitonovi telesi obešeni na vitkem dekletu, ki si s tem služi kruh po londonskih nočnih zabaviščih.

NENAVADNA KRVNA SKUPINA

Ernesta Santos je medicinski fenomen in ima takšno krvno skupino, kakršne nima noben drug človek na svetu. Zaradi tega ne bo mogla dobiti brez takšnih komplikacij transfuzije krvi.

URA — IGRAČKA

Na inozemskem tržišču igrača se je pred nedavnim pojavila koristna novost: ura iz plastične mase, ki je odporna proti udarcem in ki more biti prava ura, pa tudi otroška igračka. Z razstavljanjem in sestavljanjem ure se morejo otroci seznaniti s principom gradnje ur in dobivajo tudi osnovno znanje o tehnični gradnji strojev. Razen peresa je vse lahko razstaviti in sestaviti, ne da bi se pri tem ura pokvarila.

Profesor Hardy je trideset let zbiral podatke za to svojo teorijo. Po Hardyjevem prepričanju so začele te opice uporabljati kamenje za odpiranje školjk in ostrig in to je bil prvi korak k tisti razliki, ki loči človeka od živali — da ume smotno uporabljati in izdelovati orodje in orožje. Z izdelovanjem raznih orožij si je človek seveda bistril razum in si razvil možgane. Pozneje naj bi ta morska opica prišla iz vode po dveh nogah in si osvojila svet.

TOVORNJAK IN LADJA

Nedolgo tega so uspešno preizkusili nenavaden tovornjak, ki je hkrati tudi ladja. Z njim je mogoče prevažati tovore po cestah in od usidranih ladij na kopno. Njegova prednost je v tem, da ni potrebno prekravati tovora in tako izgubljati čas. Ves kamion je zgrajen iz aluminija in njegova karoserija je hermetično zaprta.

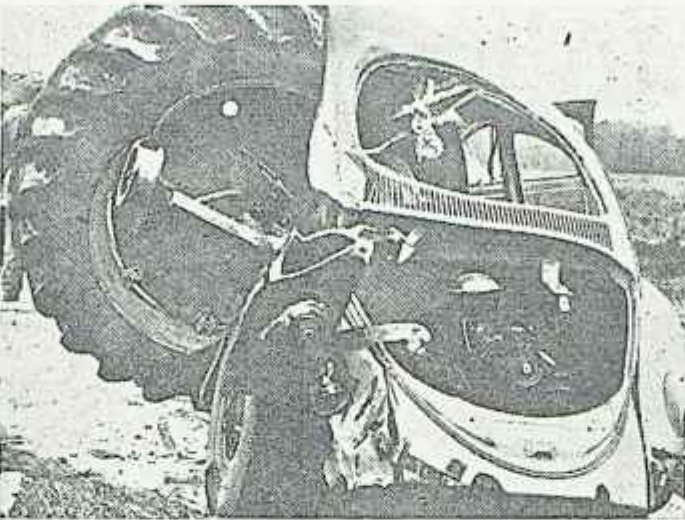
PLUTONSKI DETEKTOR

Britanska atomska komisija je pred nedavnim priredila v Londonu razstavo, na kateri so prikazali tudi detektor, ki more zaznati že najmanjše količine plutonija v ozračju. To je doslej prvi takšen detektor na svetu. Uporabljati ga bodo v laboratorijih z nuklearnimi reaktorji in bo lahko učenjake pravočasno obvestil o nevarnosti plutona, ki bi bil v atmosferi.

V Londonu je gospa Jeffercock uredila lasten servis za pomoč gospodinjam z velikimi družinami ali takim, ki imajo povabljenih goste. V posebni kuhinji pripravi sama vse potrebno za kosilo ali večerjo s petimi jedmi. Za nekaj večje pristojbino pa pošlje v hišo še pomočnico ali strežnico, ki pred svojim odhodom po končani gostiji še pomije vso posodo. Vse skupaj pa je le bolj igračkavanje in namenjeno predvsem bogatejšim slojem prebivalstva in ne za pomoč delavskim družinam.

Okno v svet ZANIMIVOSTI OD VSEPOVSODA

V Alabami (ZDA) se je pripetila nenavadna nesreča. Orjaški kmetijski traktor, nad katerim je voznik za trenutek izgubil oblast, ko je peljal preveč pogumno čez prometno ulico, je zadel z enim svojih ogromnih koles mali avtomobilček prav po sredi (na sliki). Na srečo ni bilo človeških žrtev, čeprav sta bili razeni voznika tedaj v avtu še dve deklici, ki sta se vračali iz šole domov. Razen nekaj nepomembnih prask in obilnega strahu ljudje niso utrpeli nobene škode, medtem ko je bil avtomobilček popolnoma uničen.

Plastična ladja

Pred nedavnim so zgradili v Združenih državah doslej največji ladijski trup iz plastičnega gradiva. Ves ladijski trup, ki je dolg 20 metrov, je iz enega samega kosa. Vili so ga v velikanski kalup. Ladja s plastičnim trupom ima veliko prednosti pred lesenim ali jeklenim, saj takšen trup ne rjavi in je mnogo lažji od dragih materialov, vrh tega

pa je varen tudi pred škodljivim delovanjem morske vode in morskih organizmov.

PLASTIČNE KRPE ZA ZILE

Na nedavnem znanstvenem zborovanju v Sidneju (Avstralija) so objavili podatke o izpopolnjeni metodi pri uporabljanju nekaterih plastičnih mas v medicini. S plastičnimi masami je uspešno doseženo že zaprti poškodovane krvne žile v možganih in velike žile pri zlomljenih udih, ki bi jih morali po dosedanjih praksah priložnosti odrezati. Uporaba plastičnih mas bo imela največji pomen pri prvi pomoči in zdravljenju žrtev prometnih nesreč in nesreč pri delu.

MOTORNE SANI

V Združenih državah so začeli serijsko proizvajati najnovejši model motornih sani, ki jih poganja letalski vijak. Takšne sani imajo dva sedela in lahko razvijejo hitrost 160 kilometrov na uro; brez težave premagujejo tudi vzpone do 30 stopinj. Njihove smuči je moč zamenjati tudi s ploveli in sani so pripravljene za potovanje po vodi. Tedaj razvijejo hitrost do 80 kilometrov na uro.

ŽEPNI HLADILNIK

Za avtomobiliste, ki gredo na izlete ali na dolga potovanja, je konstruirala neka zahodnonemška tovarna srednje velik hladilnik, ki je težak le 12,5 kilograma. Pogon mu daje avtomobilski akumulator. V njem je mogoče hraniti do 15 kilogramov hrane ali pijače, ki jo hladilnik ohladi do zmrzišča.

Bratca Kjeld in Jan Wennick, sinova nekoga delavca iz danske metropole Kopenhagena, sta pravcata čudežna otroka. Oba skupaj še nimata trideset let, pa vendarle zaslužita več denarja kot najboljši pevec. V manj kot devetih mesecih sta doživela izdelavo dveh milijonov gramofonskih plošč s svojimi pesmimi. Za en sam večer dobita za svoj nastop nad pol milijona dinarjev, pogodba

Fred Block na gornji sliki (v ZDA) je že devet let v zaporu, kjer mu ne bi bilo treba prebiti niti dneva, če bi sodniku izjavil, da bo prečeval preživlino svoji ločeni ženi. Ker pa to vztrajno odklanja že vse od svoje ločitve, nič ne kaže, da bi se tudi vnaprej omečal in bo verjetno v svoji trmi dočakal konec življenja kar v zaporu.

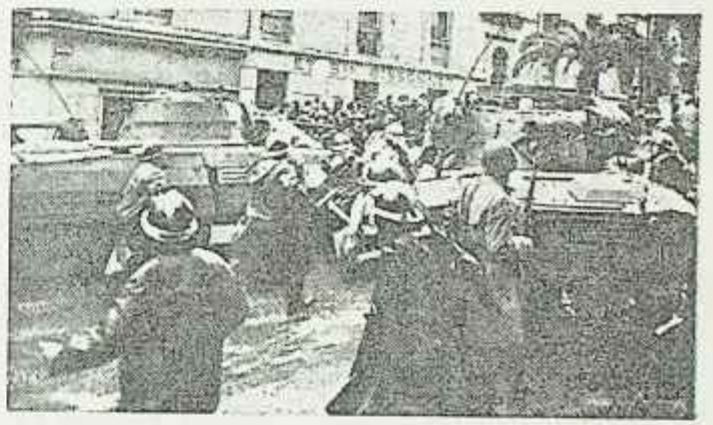
za nastopanje pa se glasi za celo leto vnaprej. Tako sta iz revnih študentov postala slavna pevca zabavne glasbe, da sta lahko stokrat vrnila stricu denar v vrednosti glasbenega instrumenta — njegovega darila, s katerim sta se uveljavila.

RADIJSKI TRAKTORJI

Na kolhozih v Sovjetski zvezi so uspešno preizkusili prve radijske traktorje, ki jih je moč brezžično upravljati na daljavo. En delavec lahko hkrati upravlja dva ali tri traktorje.

— Kaj boš le počela s hladilnikom, ko pa je dovolj že en sam tvoj pogled, da vse oledeni okoli tebe?

Gornja slika prikazuje detajl iz zadnjih neredov ob obisku generala De Gaulle v Alžiriji. Tudi Tlemcen je sprejel predsednika francoske republike z velikimi demonstracijami, ki pa jih je francoska vojska v krvi zadušila, poslužujoč se vseh vrst orožja. Na sliki so pripadniki francoske Tujske legije, ki so v zadnjem času ponekod zamenjali padalce, ko se za svojimi blindiranimi avtomobili pripravljajo na streljanje po demonstrantih. Neposredno za tem je pod krogami padlo nad 30 Alžircev, velike več pa je bilo ranjenih.

VASILIJ DRAMATSKI

V zanki

21

Samo prikimala sem in molčala; nisem mogla govoriti, nekaj me je stiskalo za grlo. Volodja je bil miren, toda zelo, zelo blede, skoraj zelen.

Naslednjega dne pa je v zadnjem trenutku nastala sprememba, tovornemu vlaku so spremenili vozni red, namesto proti vzhodu, bo vlak odpeljal na zahod, v Königsberg. Edino, kar je striček Jonas še utegnil napraviti, je bilo, da je Volodji kriknil, naj se za nasvet obrne k strojevodji; povedal mu je njegovo ime. Čez štirinajst dni, ko se je strojevodja vrnil v Kaunas, je striček Jonas zvedel, da je Volodja skočil z vlaka blizu postaje Vilkaški. Bilo je že poletje leta 1944, kak mesec pred osvoboditvijo Kaunasa, ko je prišel k nam deček, ki ni mogel imeti več kakor sedemnajst let. Doma je bil le oče. Ker sem bila očetu pripovedovala o Volodjevem zvezku, ga je oče takoj pustil oditi na podstrežje, ko mu je povedal, da ga pošilja Volodja. Dečko je takoj našel zvezek, ga vtaknil pod pazduho in odšel. Bil je že na ulici, ko je zaklical: »Pozdrave od Volodje!« Oče je pripovedoval, da je bil deček vesel, da se je neprechoma šalil, vendar na očetova vprašanja o Volodji ni odgovarjal.

To je vse, kar vem in kar vam lahko povem. Marite Davidajtis sem se zahvalil za njeno pripoved in šel v kavarno, kjer sem si vse to po svežem spominu takoj zapisal. Naslednjega dne sem poiskal strojevodjo, ki je tedaj vozil vlak proti Königsbergu. »Zadeva z Volodjo je bila zelo tvegana,« je dejal strojevodja. »Vedeti morate, da je imel transport močno oboroženo spremstvo. Vojaki so vtikali nos v vsako stvar, kot da bi nekaj slutili. Vendar je Volodja srečno in neopazno skočil z vlaka. Pod streho ga je vzel neki kmet.« V njegovih zapiskih je bil velik presledek in nato so se nadaljevali s tem:

»Fronta se približuje tudi Vilkaški. Iz dneva v dan je slišati vedno močnejše bobnenje in ponoči je videti tuj poblskavanje. Ceste so polne vojaštva, ki se umika proti Nemčiji. Po njih rohne tanki in nepregledne kolone kamionov. Sklenil sem, da prebegnem k svojim. Priskrbel sem si najboljše dokumente — brzostrelko in tri ročne bombe. Izgibal sem se cest in se klatil po neizmernih gozdovih. Neke noči sem zadremal pod nekimi grmomi. Jelo se je daniti, ko me prebudijo nekakšni koraki in nekakšen razgovor. Neslišno sem potegnil zapirac pri brzostrelki in se pripravil na boj. Zdajci pa utajem na uho nekaj ruskih besed in kmalu nato sta se izmed debel pokazala dva vojaka. Bila sta naša! V glavi se mi je zameglilo. Skočil sem na noge in zaklical:

— Tovariša, tovariša! — Zdrznila sta se in namerila vame brzostrelki.

— Odvrzi orožje! — je rekel eden tiho in preteče. Odvrnil sem svoj »šmajser«, ročne bombe in dvignil roke. Eden me je držal na muhi, drugi pa mi je pretipal obleko in vprašal:

— Kdo si?

— Naš.

— Naš? Kaj se to pravi — naš? No, bomo že videli. Odvedla sta me v štab. Tam sem povedal svojo zgodbo in kmalu nato sem oblekel rdečecarmejsko uniformo. Po vseh štirih in po trebuhu sem se priplazil skozi Poljsko in Nemčijo do Berlina. Tam se je končala vojna tudi zame.

Nekega dne sem po naključju zvedel, da živi Volodja v Moskvi. V telefonskem imeniku sem našel njegov naslov. Neke nedelje sem ga obiskal. Srce mi je močno bilo, ko sem pri vratih njegovega stanovanja pritisnil na zvonček. Vrata mi je odprl on. On sam! Zdelo se mi je, kot da se že dolgo poznavam in tudi po zunanosti je bil takšen, kakršnega sem si bil v svoji domišljiji predstavljal. Odvedel me je v svojo delovno sobo. Povedal sem mu o namenu svojega obiska, da pišem o njem povest in da sem se pri tem delu naslonil na njegove dnevniške zapiske. Prosil sem ga, če mu lahko zastavim nekaj vprašanj.

— Poskusite, — je rekel. — Če vam je neljubo odgovarjati na vprašanja, raje molčite... Vaši odnosi z Marite Davidajtis? Vladimir se je razsrdil.

— Mar vam je zaradi zgodbe potrebno, da bi se z njo oženil? Ljudje moje vrste se ne ženijo zaradi zgodbe, marveč zaradi ljubezni. Vi bi radi tisto, kar ste našli v dnevnikih, predelali v ljubezenski roman, mar ne?

— Nikakor ne. Obiskal sem Marite Davidajtis in s njo govoril. V težkem trenutku vam je pomagala in sedaj ni ne ve, ali ste živli ali ne.

Njegov obraz je postal zamišljen in otožen. — Prav imate, — je rekel, — moral bi ji napisati pismo.

— To vam ne bo težko, — sem rekel. — Pri sebi imam njen naslov.

— Poglejte si no, saj vi ste mimogrede tudi ženitovanski posrednik, — je dejal in se nasmehnil. Nato sva govorila o nekaterih manj jasnih mestih v njegovem dnevniku in o zadnjih dneh vojne.

»Med pouličnimi boji v Berlinu sem bil teže ranjen. — Je jel pripovedovati Vladimir. — Kmalu potem, ko sem okreval, sem bil demobiliziran in vrnil sem se v Moskvo. Po štirih letih... Moskva je ostala takšna, kakršna je bila. Kot da bi vojne sploh ne bilo. Že takoj naslednjega dne sem se javil na delo. Inženirji so bili takrat krvavo potrebni. Deželo je bilo treba dvigniti iz ruševin.

Tako se je začelo novo življenje, življenje po vojni. Tudi to življenje je treba preživeti dostojno. Po mojem ni za nas ljudi vojne nič strašnejšega, kakor vživetje se v mirno življenje, zakaj v vsakem tli misel, da mora naše vojaške zasluge nekdo poplačati in da ima sedaj vsakdo pravico do posebnega položaja v življenju. To je nepravilno! Vsak naš človek je v vojni napravil vse, kar je mogel in kar je bil dolžan napraviti.

Poslovala sva se. Vsak dan ob sedmih zjutraj prihaja iz temnih vrat stare moskovske hiše visok in odločen možki. Brž ko pogleda na uro, odhiti na postajo metroja »Novokuzneckaja«, kupi v kiosku časopis in se z modrim vlakom odpelje daleč v okolico mesta. Vso pot bere časopis. Na zadnji postaji podzemne železnice se povzpne na svetlo in stopi na trolejbus. Ne vidi ne ljudi in ne sliši glasov okoli sebe — z vsemi svojimi mislimi je že v tovarni. Vladimir Evgenjevič gre na delo.